

Dokumentin sisältö

Johdanto

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

OSA I VALTUUSTOKAUDEN 2017-2021 ARVIOINTI

1 Keskeiset opit ja evästyksen päätyttyä valtuustokaudelta

2 Hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi

OSA II VALTUUSTOKAUDEN 2021-2025 SUUNNITTELU

3 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

4 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Liite: indikaattorit

Liite: Yhdistysyhteistyön kehittäminen

Sauvon hyvinvointikertomus 2017-2021 ja -suunnitelma 2022-2025

Johdanto

Terveydenhuoltolain 3. pykälässä terveyden edistäminen on määritelty tarkoittamaan yksilöön, väestöön, yhteisöihin ja elinympäristöön kohdistuvaa toimintaa, jonka tavoitteena on terveyden, työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen sekä terveyden taustatekijöihin vaikuttaminen, sairauksien, tapaturmien ja muiden terveysongelmien ehkäiseminen ja mielenterveyden vahvistaminen sekä väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen sekä suunnitelmallinen voimavarojen kohdentaminen terveyttä edistävällä tavalla.

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa sosiaalista hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta tukevaa ja lisäävää sekä köyhyyttä, syrjäytymistä ja muita sosiaalisia haittoja ehkäisevää ja vähentävää toimintaa sekä suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista hyvinvointia edistävällä tavalla.

Lähtötavoitteissa niin hyvinvointialueella kuin kunnissa on mm. asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet sekä määriteltävä niiden saavuttamista tukevat toimenpiteet. Molempien on myös arvioitava ennakkoon päätöstensä vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Kunnat laativat hyvinvointikertomuksen valtuustokausittain ja maakunta laatii vastaavasti alueellisen hyvinvointikertomuksen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet Varsinais-Suomessa ovat:

1. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen
2. Päihteiden käytön vähentäminen
3. Ylipainon ja liikkumattomuuden vähentäminen

Lisätietoa saa Alueellisesta hyvinvointikertomuksesta tai Varsinais-Suomen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -työryhmältä tai Sauvon hyte-koordinaattorilta.

Varsinais-Suomen painopisteet noudattelevat valtakunnallista näkemystä, mutta lisäksi kansallisella tasolla on painotettu mielenterveysongelmien kasvua ja yleisen luottamuksen vähentymistä koko väestön tasolla sekä huono-osaisimpien mahdollisuuksia terveyden ja hyvinvointinsa edistämiseen. Tässä Sauvon hyvinvointikertomuksessa 2017-2021 valtuustokaudelta on käytetty tilastotietoa aikajaksolta 2016-2021. Liitteenä olevista indikaattoreista on nähtävillä, miltä vuosilta missäkin indikaattorissa on ollut saatavilla tietoa. Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 tehtiin samanaikaisesti hyvinvointikertomusanalyysin pohjalta, sekä hyödyntäen kunnan muita ohjelmia ja suunnitelmia.

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

Hyvinvointikertomuksen työryhmät:

Ohjausryhmä

kunnanjohtaja Satu Simelius
Puheenjohtaja Perusturvajohtaja Jussi Mattila (hyte-koordinaattori)
Sosiaali- ja terveysjohtaja Eeva-Kaarina Sundberg
Sivistysjohtaja Elli Sainio
Tekninen johtaja Jari Ukkonen
Sihteeri suunnittelija Ville Santalahti (Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus)

Laajennettu työryhmä sekä lausunnon antajat:

Terveyskeskuksen johtava hoitaja Mirva Sundqvist-Kekäläinen Mirva.Sundqvist-Kekalainen@paimio.fi
Varhaiskasvatuksen päällikkö Hanna-Leena Heinonen Hanna-Leena.Heinonen@sauvo.fi
Rehtori Antti Päiviö antti.paivio@sauvo.fi
Diakoni Hannele Airola Hannele.Airola@evl.fi
Kunnanhallituksen pj Esko Kiviranta Esko.Kiviranta@sauvo.fi
Kunnanvaltuuston pj Erkki Paaskunta Erkki.Paaskunta@sauvo.fi
Sosiaali- ja terveyslautakunnan pj Jaakko Kivisaari Jaakko.Kivisaari@sauvo.fi
Sivistyslautakunnan pj Jaana Elo Jaana.Elo@sauvo.fi
Vanhustyön päällikkö Kirsi Haavisto Kirsi.Haavisto@sauvo.fi
Kirjastojohtaja Päivi Inkinen Paivi.Inkinen@sauvo.fi
Mannerheimin lastensuojeluliitto, Sauvon osasto
Nuorisovaltuusto
Vanhus- ja vammaisneuvosto

Teemavastuulliset:

- 1) Ympäristö, väestö, kuntatalous (Satu Simelius, Leena Pieniniemi-tilastot, Jari Ukkonen-tekninen)
- 2) Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet (Elli Sainio)
- 3) Nuoret ja nuoret aikuiset (Elli Sainio + Jussi Mattila)
- 4) Työikäiset (Eeva-Kaarina Sundberg)
- 5) Ikäihmiset (Jussi Mattila)

OSA I VALTUUSTOKAUDEN 2017-2021 ARVIOINTI

1 Keskeiset opit ja evästyksen päätyttyä valtuustokaudelta

Sauvon palvelut ovat avohuoltopainotteisia. Kuntalaiset ovat saaneet palvelut lyhyillä odotusajoilla eikä jonoja palveluihin ole.

Sauvolaiset ovat aktiivisia kansalaisia, jotka toimivat talkoohengessä ja osallistuvat vapaaehtoistoimintaan poikkeuksellisen laajasti. Esimerkkeinä urheiluseurojen vahva hanketyö (keino-urmi, jalkapallohalli), aktiiviset kyläyhdistykset ja aktiivinen yhdistystoiminta. Sauvolaisten hyvinvointi ja terveys on pääosin valtakunnallisen tason paremmalla puolella. Aktiivista seuranta- ja toimenpiteitä vaatii kuitenkin nuorten aikuisten tilanne. Ylipaino, liikkumattomuus ja mielenterveyden haasteet ovat myös Sauvossa hyvinvointia ja terveyttä haittaavia ilmiöitä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (ts. hyvinvointikoordinaattori) tarvitaan resursseja kuntaan hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin. Tästä syystä tehtävään pitäisi valita joku muu kuin perusturvajohtaja. Kolmannen sektorin osallistamiseksi tarvitaan uusi järjestöstrategia. Uudeksi seurattavaksi indikaattoriksi voitaisiin valita pienituloisuusaste sekä lapsiperheille, työikäisille että ikäihmisille.

Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisee vapaa-ajan toimintojen lisääminen, lyhyet välimatkat ja vieraskielisten perheiden osallistaminen. Julkista liikennettä tulisi parantaa, esim. palveluliikenne kaikenikäisille tai koulukyytien avaaminen myös muille kuin koulaisille. Vapaa-ajan asukkaat ovat aktiivisia osallistumaan vapaaehtoistoimintaan. Vapaa-ajan asukkaiden toimintaa pitää jatkossakin ylläpitää.

Koronapandemian vaikutus nuorten hyvinvointiin on ollut suuri. Yksinäisyys ja mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Lastensuojeluilmoitusten määrät ovat laskeneet vuonna 2020 koronan myötä, mutta tämä ei kerro koko kuvaa, koska lapset eivät ole olleet palveluiden piirissä samalla tavoin kuin ennen koronaa.

Osallistettavia tahoja hyvinvointityöhön tarvitaan laajemmin, esimerkiksi nuorisovaltuuston edustaja ja vanhus- ja vammaisneuvoston edustaja sekä järjestöjen edustusta.

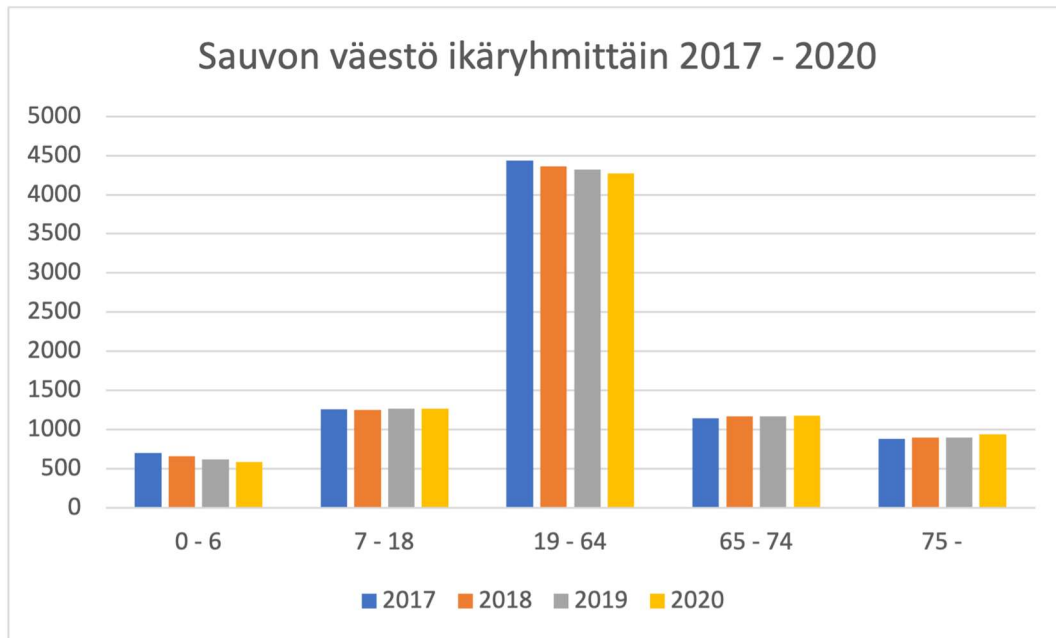
2 Hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi

1 Sauvon väestön hyvinvoinnin nykytila

1.1 Sauvon väestö, kuntatalous, ympäristö, kulttuuri ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Sauvo on vertailukuntiinsa nähden väestömäärältään neljänneksi pienin. Vertailukuntia ovat Kaarina, Kemiönsaari, Koski, Lieto, Marttila, Nousiainen, Paimio, Rusko, Taivassalo. Vertailukuntia on muutettu edellisestä hyvinvointikertomuksesta. Perusteluna vertailukunnille on niiden läheisyys ja/tai samankaltaisuus. Muuttajia kuntaan on enemmän kuin poismuuttavia ja muun kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisten määrä on verrattain korkea suhteessa vertailukuntiin. Vieraskielisten osuus väestöstä on 31.12.2020 kolme prosenttia kunnan asukkaista. Suhteellisen suurta vieraskielisten väestöä selittää työperäinen maahanmuutto. Sauvossa syntyvyys jää kuolleisuutta pienemmäksi. Demografinen huoltosuhde on väestön ikääntyessä kasvanut jo 74:ään ja on vertailukunnista keskitasolla.

Lasten ja nuorten osuus väestöstä on laskenut koko maan keskiarvon alapuolelle. Ikääntyneen 75 vuotta täyttäneen väestön määrä kasvaa vuoteen 2030 mennessä noin 17 prosenttiin. Tällä hetkellä Sauvossa on hieman enemmän 75 vuotta täyttäneitä ikäihmisiä kuin maakunnassa ja koko maassa keskimäärin.

Sauvon taloudellinen tilanne on haastava, koska viime vuosina vähentyneet valtionosuudet muodostavat merkittävän suhteellisen osuuden kunnan tuloista. Vuosi 2020 oli odotettua parempi koronan vuoksi korotettujen valtionosuuksien takia ja kunnan tilipäätös jäi positiiviseksi. Huoltosuhde sekä pienituloisuusaste ovat ilmeisesti seudun kuntia suurempia lähinnä siksi, että ikääntyneen väestön osuus Sauvossa on suurempi. Pienituloisuusaste on kuitenkin ollut noususuunnassa viime vuosina. Pienituloisuus ei kuitenkaan näy merkittävän suurina toimeentulotuen asiakasmäärinä, muuta kuin nuorissa aikuisissa. Toimeentulotukea saaneita henkilöitä on vähän verrattuna esimerkiksi lähikuntiin Paimioon ja Kaarinaan. Lapsiperheiden pienituloisuusaste on nouseva, mutta selvästi alle keskitason verrattuna koko maahan. Toimeentulotukea saavia lapsiperheitä on enää hieman vähemmän kuin lähikunnissa Paimiossa ja Kaarinassa. Ikääntyneen väestön määrää saattaa osaltaan selittää myös, sitä miksi Sauvossa saamat verotulot per asukas ovat verokkikuntia pienemmät.

Kunnan talouden haasteena on vanheneva ja osin huonokuntoinen kiinteistöomistus. Useissa kunnan omistamissa kiinteistöissä on jouduttu tekemään erikokoisia korjaustöitä sekä hankkimaan väistötiloja. On lisäksi huomioitava, että rakennushankkeisiin laitettu raha on usein pois itse palveluiden järjestämisestä ja niiden kehittämisestä.

Pienessä kunnassa palveluntuotannossa skaalausehdot jäävät saavuttamatta, mutta toisaalta palvelut voidaan tuottaa tehokkaasti kun monet kunnan työntekijöistä ovat usean alan moniosaajia.

Käytännössä palvelutuotanto erityisesti liikunta- ja kulttuurisektoreilla perustuu pääasiassa järjestöjen kanssa tehtyyn yhteistyöhön sekä kuntalaisten vapaaehtoistyöhön. Tällä on paljon positiivisia vaikutuksia kuntalaisten yhteishenkeen ja osallistavaan kulttuuriin, mutta samalla monet palvelut pystytään tuottamaan ainoastaan siksi, että vapaaehtoisia yhdistystoimijoita on tähän saakka löytynyt. Monien kuntalaisten arvostamien palveluiden jatkumisen edellytyksenä voidaankin pitää sitä, että vapaaehtoisia löytyy myös jatkossa.

Sauvossa on monipuolista kulttuuritarjontaa kaikenikäisille kuntalaisille. Vaikka kulttuurin hyvinvointivaikutuksista on olemassa runsaasti tutkittua tietoa, ei kulttuuritoiminnan ja hyvinvoinnin yhteydestä ole saatavilla samanlaisia valmiita tunnuslukuja kuin esimerkiksi sote-palvelujen kohdalla. Kulttuuritoiminnan kautta tarjotaan virikkeitä ja elämyksiä ja kulttuuritoiminnalla on mm. Kuntaliiton selvityksen mukaan oma roolinsa viihtyisien asumisympäristöjen kehittämisessä. Laadukkaat kulttuuripalvelut lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Taide- ja kulttuuri lisäävät ihmisen luovuutta ja olennaisesti ennaltaehkäisevät syrjäytymistä. Monipuolinen kulttuuritoiminta Sauvossa tarjoaa kuntalaiselle tilaisuuden osallistua ja toimia itse jolloin kuntalainen on sekä tekijän että kokijan roolissa. Sauvossa toimii mm. Sauvon Elävän Kulttuurin Seura ry sekä monia yksityisiä toimijoita kunnan kulttuuritoimen lisäksi. Kunnan kulttuuritoimen keskuksena toimii kunnankirjasto, jonka tiloissa on normaalien kirjastopalvelujen lisäksi vaihtuvia taidenäyttelyjä, erilaisia kulttuuritilaisuuksia kuten konsertteja ja teatteriesityksiä sekä erilaisia keskustelu- ja ajankohtaistilaisuuksia. Kirjaston lisäksi Sauvossa on aktiivista kotiseututoimintaa. Sauvon kotiseutumuseon sisällöntuotanto ostetaan Sauvon Museon Tuki ry:ltä vuosittaisella palvelusopimuksella.

Sauvo-Karunan seurakunnan aamiaiskahvilassa käy 30-35 henkeä ja ruokakasseja haetaan vähän enemmän. Kohteina on nuoria perheitä, yksineläjiä kaikista ikäluokista ja myös ikääntyneitä. Seurakunta jakaa avustuksia, joita haetaan Hiippakunnasta, Kirkon diakoniarahastosta sekä eri järjestöistä. Ryhmiä seurakunnassa kokoontuu viisi ja sen lisäksi ikääntyneille järjestetään toimintaa. Korona-aikana ryhmätoiminta on ollut tauolla ja 2021 lopulla toimintaa käynnistetään uudelleen.

Sauvon kunnalla on itsellään tai hallinnoimiensa yhtiöiden kautta yli 110 vuokra-asuntoa. Vuokra-asunnot ovat pääasiassa rivitalo- ja huoneistoja, ja yhden, kahden tai kolmen huoneen asuntoja. Suuria perheasuntoja on tarjolla melko vähän. Vuokra-asuminen on painottunut keskustan lähialueelle. Haja-asutusta on kunnan alueella verrattain runsaasti, ja keskustaa lukuun ottamatta kyläkeskukset ovat erittäin vahvasti omakotitalovaltaisia. Tiivis asutus noudattelee vahvasti kaavoitusta. Sauvon keskusta-alue on kooltaan pieni ja saavutettavissa helposti autolla myös muualta kunnasta. Julkinen liikenne palvelee lähinnä koulu- ja työmatkaliikennettä naapurikuntiin. Päivittäisen asioinnin tueksi on toteutettu ns. Kutsutaksi-järjestelmä, joka palvelee asukkaita ennalta määritellyn aikataulun ja reitin mukaan keskiviikkoisin ja perjantaisin.

Kunnan merkityt reitit ovat pääasiassa erilaisten yhdistysten ylläpitämiä. Keskustan lähimmiltä asuinalueilta kevyenliikenteen väylät keskustaan ovat hyväkuntoiset ja turvalliset, ja kevyen liikenteen yhteyksiä Lautkankareen suuntaan ollaan parantamassa yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Kunnan hoidettavana on tiestöä n. 21 km. Tiestön nykykuntoa on selvitetty vuoden 2021 aikana.

Kunnan päästötason kartoitustyö on kesken. Suuri osa kunnan laitteista on kuitenkin auttamattomasti vanhentuneita, ml. katuvalot ja lämmitysjärjestelmät. Jätehuolto toteutuu pääsääntöisesti hyvin etenkin keskusta-alueella, mutta haja-asutusalueella on yhä kiinteistöjä, joiden jätehuoltoon liittymisen tilanne on epäselvä, sama koskee myös jätevesilietettä.

Kierrätysmahdollisuuksia ja osaamista kaivataan kuitenkin lisää.

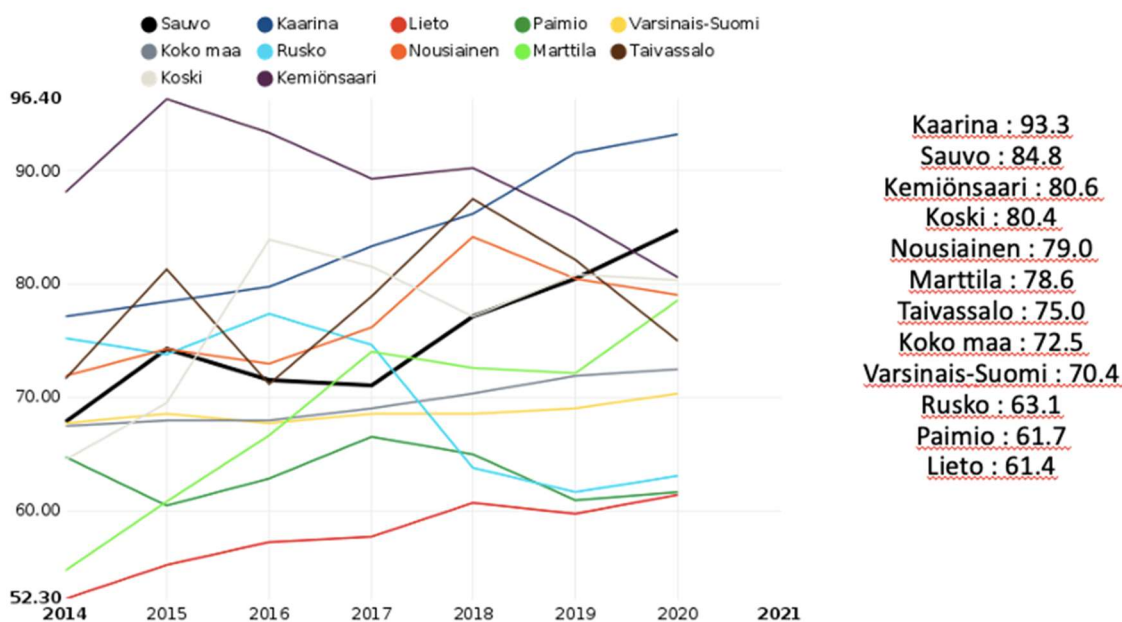
Kunnan taajama-alueilla on kohtuullisen kattava katuvalaistus. Valaistus on teknisesti ikääntynyttä, ja sen korvaamisesta uudemmalla tekniikalla on alustava suunnitelma.

Vesihuollon suhteen on kehitettävää. Jätehuollon tehokkuuden suhteen on kunnan omissa toimitissa kehitettävää ja valvontatyö on jatkuvaa. Melua aiheuttavia, ympäristöluvanvaraisia kohteita ei tällä hetkellä ole, sillä kahdella ympäristöluvalla, joissa meluvaikutuksia voisi olla, on maa-ainesten otto keskeytynyt, ja jatkoon suhteen ei ole vielä tarkkaa tietoa. Meluilmoituksia on kesäkaudella jätetty yleensä yhdestä kahteen, ja yleensä kyseessä ovat muutamia päiviä kestävä musiikkitaapahtumat. Energiatehokkuutta on mahdollista parantaa paljon. Päästöjen osalta suurimpana haasteena on laajasti hyödynnetty öljylämmitys ja sen korvaaminen.

1.2 Lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi

Sauvossa 3-5-vuotiaiden ikäluokka on kattavasti varhaiskasvatukseen ja päivähoidon piirissä (80,5 % ikäryhmästä). Pieni osa alle kouluikäisistä hoidetaan yksityisen hoidon tuen avulla yksityisissä hoitopaikoissa. Kunta maksaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, jotta taloudelliset edellytykset hankkia hoitopaikka helpottuvat.

Lasten päivähoidossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Sauvossa syntyi valtuustokaudella 96 lasta (2017: 18, 2018: 21, 2019: 15, 2020: 16 ja 2021: 26 lasta). Lainsäädäntöuudistusten myötä äitiys- ja lastenneuvolan terveystarkastukset ovat kehittyneet sekä sisällöllisesti että laadullisesti perhekeskeisempään suuntaan palveluiden vastatessa yhä paremmin lasten ja perheiden tarpeita. Laajoissa terveystarkastuksissa on näin ollen mahdollista keskustella perheen hyvinvointiin liittyvistä aiheista laaja-alaisesti, esimerkiksi vanhempien jaksaminen, arjen hallinta ja tukiverkosto.

Lastenneuvolan määräaikaistarkastukset tehdään neuvola-asetuksen mukaisesti ja niihin sisältyy kolme laajaa terveystarkastusta neljän ja kahdeksantoista kuukauden sekä neljän vuoden iässä. Neuvolakäynnit suoritetaan yhteistyössä perheiden ja varhaiskasvatuksen kanssa siten, että huoltajat toimittavat varhaiskasvatuksen havainnointilomakkeet koskien lapsen kehitystä neuvolaan. Lastenneuvola tekee tarvittaessa yhteistyötä eri tahojen, mm. kunnan sosiaali- ja perhepalveluiden kanssa.

Perheneuvolatoiminta on aloitettu vuonna 2021. Perhetyötä on viime vuosina kehitetty vastaamaan perheiden tarpeita vastaavaksi ja työn painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä.

Sosiaalityöntekijä ja perhetyöntekijä toimivat yhteistyössä eri toimijoiden, mm. neuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulun, lasten ja nuorten psykiatrian, perheneuvolan ja poliisin kanssa.

Koulussa lasten ja nuorten hyvinvointiin on panostettu paitsi perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisin toimin, myös lakisääteisten oppilashuollon palveluiden kautta. Oppilashuollon palvelut toteutetaan yhteistyössä Paimion kaupungin kanssa.

Lapsiperheiden taloudellinen tilanne on ollut kohtuullisen vakaa Sauvossa viime vuosina. Lasten pienituloisuusasteella kuvataan pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden henkilöiden osuus prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon mediaanista kunakin vuonna. Vuonna 2019 sauvolaisista alle 18-vuotiaista 7,1 prosenttia kuului pienituloisiin kotitalouksiin asteen ollessa 6,4% vuonna 2017. Lasten pienituloisuusaste on Sauvossa matalampi kuin maakunnassa ja koko maassa keskimäärin. Lasten- ja nuortenpsykiatrian avohoitokäyntien määrän kehitys on ollut vastuustokauden aikana vaihtelevaa, mutta pysytellyt vertailukuntiin nähden korkealla tasolla. Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut vuosi vuodelta niin, että joka vuosi tehdään lähes kymmenen ilmoitusta enemmän. Vuonna 2020 määrä oli 52 ilmoitusta, asiakkuuksien jakautuessa lastensuojelulain- ja sosiaalihuoltolain alaisiin asiakkuuksiin sosiaalitoimen tekemän palvelutarpeen kartoituksen mukaisesti. Osa ilmoituksista tehdään useammalta taholta yhtäaikaaisesti tai jo palvelujen piirissä olevista lapsista ja nuorista. Vaikutusta sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen lisääntymiseen lienee sillä, että lasten ja nuorten hyvinvointiin kiinnitetään runsaasti huomiota eri toimialoilla. Lastensuojelulain muutoksilla esimerkiksi ilmoitusvelvollisuuden laajentamisen suhteen on ollut vaikutusta lastensuojeluilmoitusten lukumäärään ja sitä kautta lastensuojelun asiakkuuksiin. Sitä, kertovatko lastensuojeluilmoitusten määrä lasten ja perheiden ongelmien lisääntymisestä ja vaikeutumisesta vai ilmoituskynnyksen madaltumisesta ja siitä, että ongelmiin pyritään puuttumaan mahdollisimman varhain, on vaikea sanoa.

Lapsiperheiden kotipalvelua on perhetyöntekijän tuottamana palveluna toteutettu matalankynnyksen peruspalveluna, lisäksi palvelua on ostettu sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna Mannerheimin lastensuojeluliitolta.

1.3 Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointi ja terveys

Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia tarkasteltaessa laajalti käytetty mittaristo on Kouluterveyskysely. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laatima kysely tehdään 4.-5. ja 8.-9.-luokkalaisille sekä lukion 1.- ja 2.-luokkalaisille joka toinen vuosi koko maassa.

Kouluterveyskyselyn tulosten avulla on mahdollista tarkastella nuorten hyvinvointia pidemmällä aikavälillä.

Kouluterveyskyselyn mukaan yläkouluikäiset nuoret ovat alkaneet voida huonommin viime valtuustokauden aikana. Jo joka kolmas nuori ilmoittaa terveydentilakseen korkeintaan keskinkertaisen, kun valtuustokauden alussa näin sanoi vain vähän yli joka kymmenes. Entistä useampi nuori (13,8%) on alkanut taas käyttää alkoholia (määrä yli tuplaantunut), mikä on päinvastainen suuntaus kuin valtakunnallisesti. Yläkoululaiset ovat lisäksi ylipainoisia (joka kolmas) ja fyysinen toimintakyky on jo huonompi kuin maassa keskimäärin.

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyä käsiteltiin Sauvossa marraskuussa ja siitä tehtiin seuraavanlaisia huomioita. Sauvossa 20,5% vastanneista 8. ja 9. -luokkalaisista kokee, että korona on lisännyt ristiriitoja perheessä. Eniten ristiriitojen lisääntymistä perheessä ovat kokeneet lukiolaiset (29,6%) ja etenkin lukiolaistytöt (36,4%). 8. ja 9. -luokkaisten tyttöjen ja poikien kokemuksessa on suuri ero. Tytöistä peräti 30,3% kokee ristiriitojen lisääntyneen kun taas pojista vain 4,6%.

Yläkoululaisten yksinäisyyden kokemukset ovat merkittävästi kasvaneet (7,8%→17,3%).

Kaikkineen terveydentila koetaan heikommaksi kuin vuonna 2019. Liikuntaa on kuitenkin harrastettu koronan aikana enemmän kuin aiemmin. Iso osa nuorista (1/3) on ollut huolissaan mielialastaan ja nousu näkyy jo alakouluikäisillä. Koulukiusaamiskokemus on tuplaantunut koronan aikana alakoulussa. Seksuaalista kommentointia ja ehdottelua kokee valitettavan moni ja huolta pitävien fyysinen väkivalta on kasvanut koronan aikana. Kouluterveydenhoitajalla (muuten kuin terveystarkastus) käy noin joka neljäs koululaisista. Koulukuraattoria tavataan hieman harvemmin.

Psykologia käy tapaamassa suurin piirtein sama määrä kuin on ahdistuneitakin (n. 25%) ja Sauvossa psykologin palveluita käytetään verrattain runsaasti.

Sauvo aloitti pilottikuntana Suomen harrastamisen mallin tammikuussa 2021. Suomen harrastamisen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton ja mieluisa harrastus koulupäivän yhteydessä. Tänä syksynä yli 25 % Sauvon oppilaista ilmoittautui mukaan harrastamaan. Lisätietoa <https://www.sauvo.fi/sauvon-harrastamisen-malli/>. Yleisesti nuorten harrastaminen on kuitenkin vähentynyt viime aikoina, todennäköisesti koronan takia. Peruskouluikäisistä vuonna 2019 jotakin harrasti 97% ja vuonna 2021 prosentti oli 94.

Sauvon nuorisotilassa toimii iltapäivisin koulun iltapäiväkerho. Nuokkari on auki kolmesti viikossa ja vähintään kerran kuukaudessa lauantaisin. Nuorisotoimi tekee tiivistä yhteistyötä tapahtumien ja iltojen järjestämisessä Paimion-Sauvon 4h-yhdistyksen sekä Paimion seurakunnan kanssa.

Nuorisotoimi toteuttaa päiväleirejä ja retkiä loma-aikoina.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä on ollut kasvussa viime vuosina, kun aiemmalla valtuustokaudella määrä oli laskeva. 2019 jo kahdeksan prosenttia 17-24-vuotiaista jäi koulutuksen ulkopuolelle. Nuorten työttömien määrä on pienempi on kuin monissa muissa Turun seudun kunnissa. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien nuorten osuus on kasvanut hieman ja on Varsinais-Suomen ja koko maan vastaavan ikäisten työkyvyttömyyseläkettä saavien osuutta korkeampi (Sauvo 2,2 %, Varsinais-Suomi 1,3 ja koko maa 1,2).

Sauvolaisista nuorista (25-28v.) joka kolmas on ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Luku on maakunnan korkein (keskiarvo 17,8%).

Sauvon kunta on tehnyt yhteistyösopimuksen etsivän nuorisotyön sekä pajatoiminnan järjestämisestä Paimion kaupungin kanssa. Etsivän nuorisotyön sekä pajatoiminnan kohderyhmänä on 16-29 -vuotiaat tuen tarpeessa olevat nuoret. Toiminta on yksilö- ja ryhmäohjausta. Sauvossa järjestetään pajatoimintaa joka keskiviikko klo 9-14. Etsivä nuorisotyöntekijä sekä pajaohjaaja myös osallistuvat Sauvon nuorisotalon viikonloppuiltoihin.

Laajennetun oppivelvollisuuden (2021) tavoite on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, kaventaa oppimiseroja sekä kasvattaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja lasten ja nuorten hyvinvointia. Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen. Valtuustokauden 2021-2025 aikana näemme, mitä tapahtuu esimerkiksi Sauvossa eli valmistuuko useampi nuori toiselta asteelta, kuin aiemmin.

Nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia tarkasteltaessa on havaittavissa vahvaa polarisaatiota.

Suuri osa nuorista voi hyvin kaikkia elämänosa-alueita tarkasteltaessa. Samaan aikaan osa nuorista ja nuorista aikuisista voi huonosti siten, että ongelmat kasautuvat. Pieni määrä nuorista juo alkoholia viikoittain ja 14% prosenttia on tosi humalassa kuukausittain. Alkoholin kulutus on Sauvossa Kouluterveyskyselyn mukaan pitkän vähenemisen jälkeen taas kasvussa. Myös laittomien huumeiden kokeilu yleistyy kysely kyselyltä. Ylipainoisia kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista on jo joka kolmas. Huolestuttavaa on, että joka kolmas kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Toisaalta tyytyväisyys elämään yleisesti on kasvanut edelleen (lähes 2/3).

1.4 Työikäisten hyvinvointi ja terveys

Työikäisestä väestöstä on vähän tilastollista tietoa olemassa. Suurin osa työikäisestä väestöstä käyttää työterveyshuollon palveluita eivätkä näin ollen näy kunnan peruspalveluiden tilastoissa. Sauvon työttömyysaste on ollut laskussa. Sauvon kunta teki työllisyydenhoidon tehtävien hoitamisesta yhteistyösopimuksen Paimion kaupungin kanssa joulukuusta 2019 alkaen. Paimion kaupunki ohjaa sopimuksen mukaisesti henkilökunnan työpanosta kaikkien kunnalle kuuluvien työllisyydenhoidon tehtävien hoitamiseen. Käytännön vastuu tehtävän hoidosta on kahdella vastuuvirkailijalla. Maaliskuussa 2020 Sauvon työttömyysaste oli ensimmäistä kertaa koko Varsinais-Suomen maakunnan alhaisin, 5,7 % ja oli tarkasteluvuoden 2020 aikana 8 kuukauden

ajan maakunnan alhaisin. Pitkäaikaistyöttömyys ei ole koronapandemian vuoksi päässyt Sauvossa vuoden 2020 aikana nousemaan ja suhteellisesti, muihin kuntiin verrattuna, pitkäaikaistyöttömyys on Sauvossa maakunnan matalin. Syyskuussa 2021 Sauvon työttömyysaste oli maakunnan toiseksi alhaisin (4,4%).

Pitkäaikaistyöttömiä on kuntouttavassa työtoiminnassa kunnan omassa ja Sauvo-Karunan seurakunnan toiminnassa sekä Kaarinan työttömien kierrätyspisteellä. Kunta on myös vuosittain työllistänyt 46 pitkäaikaistyötöntä palkkatuella n. 8 kk:n työsuhteisiin, vuonna 2021 on viisi pitkäaikaistyötöntä työllistetty palkkatuella. Aktiivisella työllistämistoiminnalla on pystytty lisäämään asiakkaan osallisuuden tunnetta ja kasvattamaan yleistä aktiivisuutta. Aktivointiaste kuvaa työttömien työnhakijoiden osallistumisastetta työllistymistä edistäviin palveluihin. Sauvon aktivointiaste vuonna 2020 oli 49 % ja se on maakunnan toiseksi korkein.

Työttömyydestä aiheutuvat kulut rasittavat kuntataloutta mm. työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen muodossa. Näitä maksuja kunnilta peritään henkilöasiakkaan työttömyyden pitkittyessä. Sauvossa onnistuttiin vuonna 2020 pienentämään näitä maksuja 14 %, koronaviruksen työmarkkinoille aiheuttamista ongelmista huolimatta. Maakunnassa nämä maksut nousivat keskimäärin 15 %. Sauvon kuntaosuusmaksut ovat asukaskohtaisessa vertailussa maakunnan toiseksi pienimmät.

Koronapandemia aiheutti suurta epävarmuutta työllisyydenhoidon vastualueelle, sekä yrityksille että työnhakijoille, mutta siitä huolimatta Sauvon työllisyydenhoidon tunnusluvut pysyivät hyvinä ja kehittyivät parempaan suuntaan. Työllistymisen tukena tarjottavien palveluiden riittävää saatavuutta voidaan pitää yhtenä keskeisenä työväestön hyvinvointia lisäävä tekijänä. Sauvossa näiden palvelujen nopea saatavuus on hyvällä tasolla.

Koronapandemia ei juurikaan näkynyt kunnan aikuissosiaalityössä, vain muutamia harkinnanvaraisen toimeentulotuen uusia asiakkuuksia syntyi. Paimion seurakunnan Sauvon toimipisteessä on ruokakassien hakijamäärä noussut koronapandemian aikana. Syksyllä 2021 haetaan viikoittain yli 40 ruokakassia, tämä määrä on noussut noin kymmenellä viime vuoteen verrattuna. Kymmenkunta taloutta haki Sauvossa seurakunnalta apua suoraan koronatilanteesta johtuen, työn loppuminen ja palkan maksun epävarmuus olivat syitä avun hakemiseen. Sauvossa avustusten määrä on noussut niin, että ensi vuodelle seurakunta on budjetoinut lisää avustusrahaa. Sosiaalitoimistoa pidettiin hitaana ja hankalana auttajana.

Sauvossa pitkäaikaistyöttömillä on mahdollisuus käyn-teihin terveyskeskuksen terveydenhoitajan luona, joka tarvittaessa ohjaa lääkärintutkimuksiin. Käynneillä on mahdollisuus osallistua perusterveystarkastuksiin, eläke-edellytysten selvitysprosesseihin sekä työterveyskyvyn arviointiin. Terveystarkastuksissa on käynyt 3-5 ihmistä vuodessa.

Paimion-Sauvon terveyskeskuksessa on seurattu diabeetikkojen määrää ja hoitotasapainoja systemaattisesti vuodesta 1998 lähtien. Tyypin 2 diabetes alkaa tavallisimmin aikuisena. Sairastunut on usein ylipainoinen (keskivartalolihava) ja hänen verenpaineensa tai veren rasva-arvonsa ovat koholla. Tyypin 2 diabeetikkojen määrä suhteessa väestöön on lisääntynyt 10 vuoden seurannassa. Sauvossa vuodesta 2007 vuoteen 2017 3,6% -> 5,6%. Yhteensä diabeetikkoja on terveyskeskuksen diabetesrekisterissä 949, joista 130 tyypin 1 diabeetikkoja ja 819 tyypin 2 diabeetikkoja.

1.5 Ikäihmisten hyvinvointi ja terveys

Sauvossa on laadittu vuoden 2020 lopussa erittäin kattava suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi. Suunnitelmassa käsitellään ikäihmisten hyvinvointia, sen toteutumista ja tulevia tarpeita kattavasti, eikä näin ollen ole tarpeen käydä hyvinvointikertomuksessa ikäihmisten hyvinvoinnin tilaa kovin laajasti läpi. Kertomukseen on siis nostettu vain pääkohdat ja tarkempi tieto löytyy mainitusta tarkemmasta suunnitelmasta.

Vanhusväestön osuus väestöstä on Sauvossa keskimääräistä suurempi ja demografinen huoltosuhde huononee. Vanhusväestön määrä ja palveluiden tarve tulee kasvamaan. Vuoden 2020 jälkeen tästä aiheutuu voimakasta painetta lisätä ympärivuorokautista hoitoa. Seurattavia pääindikaattoreita ovat:

- Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä 89,3%, maan keskiarvo 91,7%
- Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä 19,2%, maan keskiarvo 11%
- Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä 2,3%, maan keskiarvo 4,6%
- Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä 10%, maan keskiarvo 7,1%
- Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä 0,7% arvio Sauvossa.

Kotona yksinasuvien määrä on Sauvossa laskenut verrattuna koko maahan ja Varsinais-Suomeen ja on jo alhaisella tasolla. Yksinasuminen on keskeinen palvelutarpeeseen vaikuttava asia.

Ikääntyneen väestön terveydentilan yhtenä seurantaindikaattorina on erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus (%) vastaavanikäisestä väestöstä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää seurantatietoja. Sauvossa erityiskorvattavien lääkkeisiin oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus on muuta maata hieman pienempi.

Ikääntyneiden kaatumiset ovat keskeinen kotona asumista uhkaava tekijä. Tutkimusten mukaan kaatumisriskiä lisäävät useat tekijät, kuten liikkumiseen ja tasapainoon liittyvät asiat ja aiemmat kaatumiset, ravitsemus ja erilaiset sairaudet sekä lääkehoidot. Riskitekijät esiintyvät vain harvoin yksinään, vaan ne kasaantuvat tyypillisesti samoille ihmisille. Vaikka kaatumisella ei olisi välittömiä itsenäistä selviytymistä heikentäviä vaikutuksia, se saattaa aiheuttaa kaatumisten pelkäämistä, mikä taas voi johtaa riskien välttämiseen, toimintakyvyn heikkenemiseen, sosiaalisten kontaktien vähenemiseen ja kasvaneeseen kaatumisriskiin. (kts. iäkkäiden kaatumisten ehkäisy, THL). Sauvossa ikäihmisten kaatumisiin liittyvät hoitajaksot ovat alhaisella tasolla ja vähentyneet valtuustokaudella.

Vähäiset sosiaaliset kontaktit, masennus ja yksinäisyys ennakoivat heikkoa kotona selviytymistä. Yksinäisyys koskettaa eri tavoin monia iäkkäitä. Kotona yksin asuvat, huonokuntoiset, masentuneet ja heikon tukiverkoston omaavat vanhukset tarvitsevat eniten myös kotihoidon palveluja.

Ikääntyneiden alkoholinkäyttö on lisääntynyt 1990-luvun alusta lähtien ja raittiiden osuus on vähentynyt. Toistaiseksi suomalaiset miehet, myös iäkkäät, juovat enemmän alkoholia kuin naiset, mutta huomioitavaa on iäkkäiden naisten alkoholinkäytön lisääntyminen 1980-luvulta lähtien. Tulevaisuudessa alkoholinkäytön ehkäisyyn ja tunnistamiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Ikääntyneiden alkoholinkäyttö vaikuttaa moninaisesti fyysisiin, psyykkisiin, sosiaalisiin ja kognitiivisiin seikkoihin toimintakykyä heikentävästi lisäten mm. kaatumisriskiä, masennusta ja sekavuutta. Runsas alkoholinkäyttö lisää myös muistisairauksien riskiä. Ikääntyneiden lisääntynyt alkoholinkäyttö on siten selkeästi kotona asumista vaarantava tekijä. Voi hyvin ennustaa, että suurista ikäluokista tulee aiempaa enemmän alkoholin suurkuluttajia vanhuusiässä, mikä lisää palveluiden tarvetta.

Sauvon vanhuspalveluiden suurimpia haasteita tulevaisuuden kannalta ovat ennalta ehkäisevän työn ja kotihoidon kehittämisessä, muistisairauksien hoidossa ja kustannusten hallinnassa. Sauvon vanhustenhoitoon perustettiin toimintaterapeutin toimi syksyllä 2017. Jotta paineet tulevaisuudessa ympärivuorokautiseen hoivaan pysyvät hallinnassa, täytyy kotihoidon resursseihin ja toimintatapoihin panostaa. Dementiatyön mahdollisimman varhaisessa toteamisessa, oikea-aikaisessa hoidossa ja hoidon arvioinnissa on tärkeää yhteistyö terveyskeskuksen kanssa.

OSA II VALTUUSTOKAUDEN 2021-2025 SUUNNITTELU

3 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Sauvon strategian 2025 tavoitteena hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta on: Hyvinvointi nähdään investointina tulevaisuuteen koko yksilön elinkaaren ajan. Aktiiviseen elämäntapaan kannustetaan. Hyvinvoinnin edistämisen vaikutuksia tarkastellaan päätöksiä tehdessä.

Hyvinvointikertomus ohjaa hyvinvoinnin edistämistä	<ul style="list-style-type: none">• Hyvinvointikertomuksessa määritellyt tavoitteet toteutetaan hallintokuntien välisenä yhteistyönä ja sitä johdetaan pitkäjänteisesti• Hyvinvoinnin edistämisen ohjausryhmänä toimii kunnan johto- ryhmä ja hyvinvointikoordinaattorin tehtävät on järjestetty vuoden 2018 aikana• Kunnan kaikessa päätöksenteossa huomioidaan hyvinvoinnin edistäminen• Kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluita kehitetään yhteistyössä kuntalaisten kanssa• Tiivis yhteistyö urheiluseurojen, kolmannen sektorin ja lähikuntien kanssa• Kuntalaisia aktivoidaan liikunnalliseen elämäntapaan kaikissa elämän vaiheissa• Lähiliikuntapaikat ja luontoympäristö pidetään hyvässä kunnossa
Jokaisella sauvolaisella on vähintään yksi harrastus	<ul style="list-style-type: none">• Huomioidaan maankäytössä ja kaavoituksessa• Turvallisen liikkumisen mahdollistaminen• Toimiva asumisen infrastruktuuri• Kunnan kiinteistöt pidetään terveellisinä ja turvallisina
Sauvo on turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	

4 Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2019 - 2022
Suunnitelma ikääntyvän väetön tukemiseksi 2020-2024

Hyvinvointisuunnitelma

Sauvon hyvinvointisuunnitelma 2022-2025 on rakennettu edellisen suunnitelmatoteuman sekä hyvinvointikertomuksen 2017-2021 pohjalta. Suunnitelma tulee integroida osaksi talousarviota ja käyttösuunnitelmaa.

Ennaltaehkäisevät palvelut

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kuntalaisten tietoisuuden ja vastuun lisääminen omasta terveydestä ja hyvinvoinnista	<ol style="list-style-type: none">Liikunnan palveluketjun toteuttaminen kohderymänä työikäinen väestöLiikkuva koulu- ja Luonto liikuttaa lasta -ohjelmien toteuttaminenTerveydenhuollon digitaaliset palvelut (esim. Kanta-palvelut, omahoitopalvelut)Kuntouttavien kotikäyntien ja palveluohjauksen toteuttaminen ikäihmisilleEnnaltaehkäisevä terveydenhuollon palvelu, seniorineuvola 68-vuotiaille, ennaltaehkäisevät kotikäynnit moniammatillisestiLasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen.	<ol style="list-style-type: none">Liikuntaneuvojalle tarvetta. Asiakasohjaus tällä hetkellä terveyskeskuksessa.Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunta.Paimion-Sauvon tk ICT palvelutToimintaterapeutti, kotihoito, sosiaaliohjaajaMuistihoitaja, SAS ryhmäVarhaiskasvatus, esi- ja perusopetus: yhteisöllinen hyvinvointi- ja oppilashuoltotyöOlemassa olevat	<ol style="list-style-type: none">Eteenpäin ohjattujen asiakkaiden määrä, seurantatiedotMOVE-mittaus alakoulussa, erilaiset käyttäjäkyselyt.Käytössä olevat toiminnotToiminta käynnistynyt 2018 alussa. Toteutuneet asiakasmäärätSeniorineuvolan käyttö % suhteessa lähetettyihin kutsuihin. Suunnitelma ennaltaehkäisevistä kotikäynneistä laadittu. Ennalta ehkäisevien kotikäynnit aloitettu.Kouluterveyskysely. Yksikkökohtaiset seurannat.

	7. Sauvon harrastamisen mallin toteuttaminen		7. Arviointi
	Kaikkia kuntalaisia koskevan liikuntastrategian luonti ja yhteistyökumppanien sitouttaminen		
	Lasten ja nuorten käyttöön otetut kotiintuloajat		Arviointi vaikutuksista.
	Arviointikeskustelut joka vuosi (vanhempi, lapsi ja opettaja) sekä kasvatuksen reittioppaan käyttöönotto		Arviointi toteutumisesta.
Riskiryhmissä olevien löytäminen ajoissa	1. Avointen lapsiperhepalveluiden (esim. perhekerho) kehittäminen yhteistyössä MLL:n ja seurakunnan kanssa Varhaiskasvatus 2. Lapsiperheiden kotipalvelun kehittäminen Sosiaalitoimi	1. Varhaiskasvatuspäällikkö 2. Sosiaalitoimi, lastenneuvola ja varhaiskasvatus.	1. Toteutuneiden kolmannen sektorin palveluiden toteutuminen. 2. Toteutuneiden palveluiden tarkasteleminen.
	Ehkäisevän päihdetyö	Kaikki hallintokunnat Koulutusmäärärahojen varaaminen	Pidetyt koulutukset Kuntalaisille pidetyt tilaisuudet Ehkäisevän päihdetyön uusien toimintatapojen käyttöönotto
	Palveluohjauksen kehittäminen yhteistyössä kaikkien hallintokuntien kanssa	Eri toimialojen yhteistyö ja koulutustarpeen kartoitus.	Säännöllinen vision tarkistaminen. Palveluiden ja kunnan strategian vastaavuus.
	Pidennetty oppivelvollisuus		Lain vaikutusten arviointi Sauvon osalta.

Työllisyyden lisäämiseen tähtäävät palvelut	1. Työttömien toiminnan kehittäminen 2. Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset 3. Henkilökunnan koulutus kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien ja opiskelijoiden ohjaamiseen	Työllisyysohjaaja Etsivä nuorisotyö Sosiaalitoimi Terveystoimi	Kelan lista / kuntaosuus Henkilöiden määrä kuntouttavassa työtoiminnassa
---	---	---	---

Yhteisöllinen ilmapiiri

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Yhdessä tekeminen	Vapaa-ajan aktiviteettien tiedottaminen niin kunta- kuin yhdistystoiminnasta	Kunta ja yhdistysyhteistyö	Sivuston/sosiaalisen median kävijämäärien seuraaminen.
	Uusien kuntalaisten muistaminen		
	Aktiivisen kylätoiminnan ylläpitäminen ja tukeminen	Hankeavustukset: LEADER, Varsinais-Suomen Kylät	Hankkeiden lukumäärä Hankerahan kohdistuminen Sauvoon
	Yhdistykset tukemaan kuntalaisten hyvinvointia vahvemmin.	Yhteinen tilaisuus, jossa ideoidaan auttamiskanavia: Aktiivisen yhdistystoiminnan fasilitointi (liite MML)	Arviointi
	Vapaa-ajan asukkaiden aktiivointi vanhustoimintaan	Vapaa-ajan asukkaiden toimikunta Kunta	Arviointi
Toimintakykyinen ja osallistuva kuntalainen	1. Ikäihmisten vertaistuki Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vanhustyö 2. Seura- ja järjestötoiminta Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vanhustyö, koulutoimi 3. Liikuntapalvelut	Kolmas sektori yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien kanssa.	Vertaistukiryhmien määrä Asiakastyytyväisyys

	Sivistys- ja teknintoimi		
	Palveluliikenteestä tiedottaminen	Hallintojohtaja	
	Ylläpitää laajaa ja monipuolista kulttuuritarjontaa: kirjasto- ja kulttuuripalvelut, järjestöt, yrittäjät, seurakunta, kesäteatteri, museo, kansalaisopisto	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, kolmas sektori, avustukset	Järjestetyt tapahtumat Osallistujamäärä Asiakaspalaute
	Vertaisliikuttajakonseptin jatkaminen	Liikuntatoimi, järjestöt	Asiakaskyselyt
	Luontoliikkumisen ja retkeilyn lisääntyminen Sauvossa: retkeilyhanke, järjestöt, matkailuyrittäjät, kansalaisopisto, partio	Alueen yhteiset hankkeet	Retkeilyreitistöjen toteutuminen
	Ikäihmisten perhehoidon kehittäminen		Varsinais-Suomen ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitoyksikön toimintaohjeistuksen toteutuminen sekä asiakkaiden määrä.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen ja vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon	Viestintästrategian mukaisten kuntalaistiedottamislinjausten jalkauttaminen käytäntöön	Johtoryhmä ja kunnanhallitus johtaa Kaikki kunnan toimielimet ja työntekijät toteuttavat	Viestintästrategian tavoitteiden toteutuminen
	Avoimet kuntalaistilaisuudet eri teemoista (esimerkiksi kaavoitushankkeet, kuntastrategia): kunnanhallitus	Johtoryhmä Kunnanhallitus	Toteutuneet tilaisuudet
	Nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja	Nuorisotyöntekijä Perusturvajohtaja	Toimielinten kokousten määrä ja

	vammaisneuvoston toiminnan jatkaminen osallistavana	Kunnanhallituksen puheenjohtaja ja muut luottamushenkilöt Vuosittaiset talousarviomäärärahat	osallistumisprosentti. i. Vuosittainen toimintasuunnitelma. Nuorisovaltuuston jäsenten osallistuminen lautakuntien kokouksiin.
--	---	---	--

Ketteryys ja muutosvalmius hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	
Hyvinvoinnin edistämistä johdetaan pitkäjänteisesti Kunnan eri sektorit tekevät luonnollista yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi	Eri toimialojen yhteistyö varhaisen puuttumisen vaiheessa, prosessikaavion luominen, jotta tuen tarpeessa olevien asiat menevät sujuvasti eteenpäin	Kunnan kaikki hallintokunnat	Varhaisen puuttumisen mallien jatkaminen yli toimialarajojen	
	Hyvät toimintamallit jakoon: kokeillaan uusia toimintatapoja, jos toisella sektorilla tai toisessa kunnassa tehdään asiat hyvin: johtoryhmä ja kunnanhallitus	Kunnan kaikki hallintokunnat Hankerahat		Uusien toimintatapojen käyttöönotto
	Yhteisiä koulutuspäiviä hyvinvointiin liittyen: johtoryhmä ja kunnanhallitus	Kunnan kaikki hallintokunnat Koulutusmäärärahat		Pidetyt koulutukset
	Innovatiiviset tapahtumat -mallin jatkaminen			
Palvelujen turvaaminen hyvinvointialueuudistuksessa	Vanhuspalveluiden palvelutaso pidetään laadukkaana ja ihmisläheisenä,	Vanhuspalveluiden olemassaolevat resurssit	Toimivat lähipalvelut	

	sosiaali- ja terveyslautakunta		
	Vastuhenkilö hyvinvointiasioista nimetään maakuuntaan siirtyvän sektorin ulkopuolelta, johtoryhmä, kunnanhallitus		Nimetty hyvinvointikoordinaattori
	Osallistuminen SOTE-palveluiden pilotointihankkeisiin, sosiaali- ja terveyslautakunta		Toimintatavan muutokset palveluissa
	Ollaan aktiivisesti mukana seudullisen perhekeskuksen kehittämisessä: lapsiperheiden moniammatillisten palveluiden turvaaminen ja jalkautuminen Sauvossa. Sosiaali- ja terveyslautakunta, Lape-työryhmä	Tila moniammatilliselle yhteistyölle	Perhekeskuksen palveluiden saatavuus Sauvossa
	Sauvolaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamisen ja kehittämisen varmistaminen yhteistyössä maakunnan kanssa: johtoryhmä, kunnanhallitus		Toimivat lähipalvelut

Hyvinvointia edistävä ympäristö

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
---------	----------------------------	-----------	-------------------

Kevyen liikenteen väylä	Lautkankare - keskusta - väli		Toteuma
Yleinen siisteys ja istutukset	Suunnitelma valtuustokaudella		Toteuma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyvinvointikertomus hyväksytty Sauvon kunnanvaltuustossa 6.6.2022 45.

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua: 6.6.2022

Liite: indikaattorit

Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

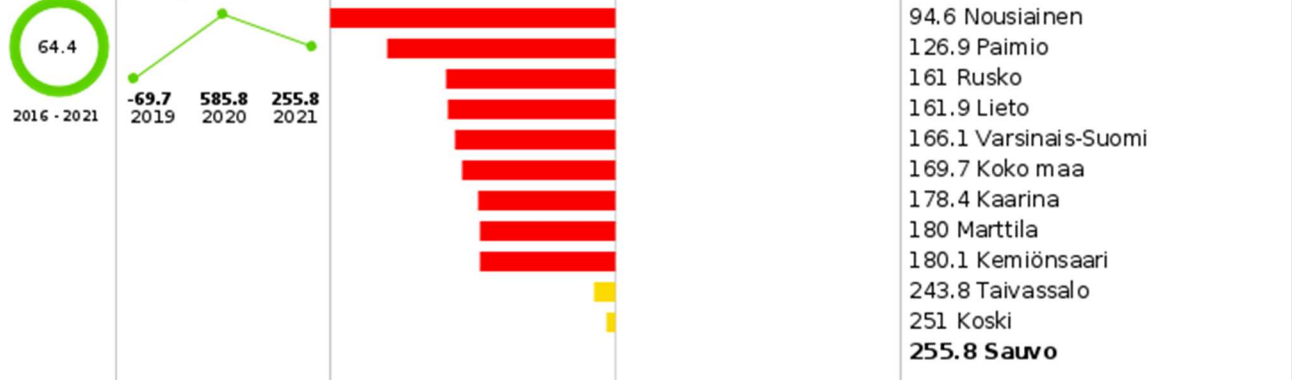

TALOUS JA ELINVOIMA

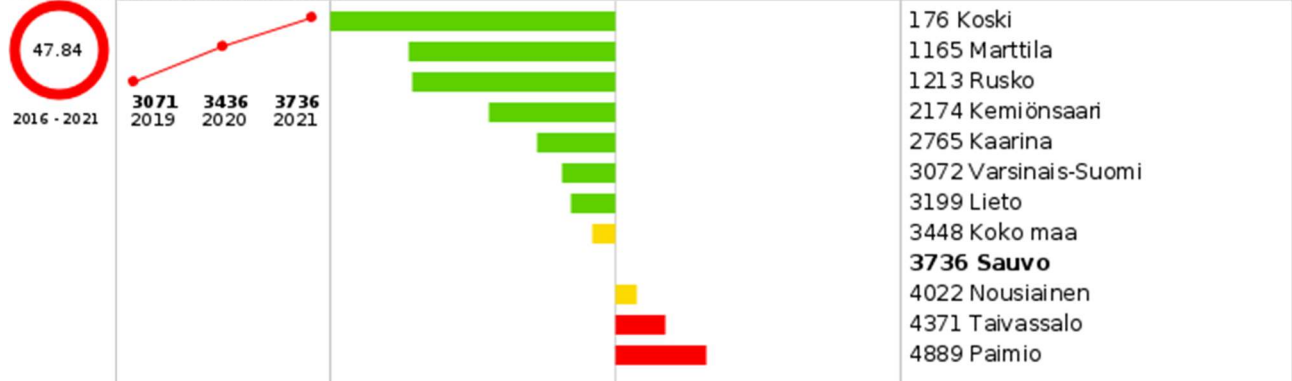
Talous

Tulot

Vuosikate, % poistoista

Lainakanta, euroa / asukas

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

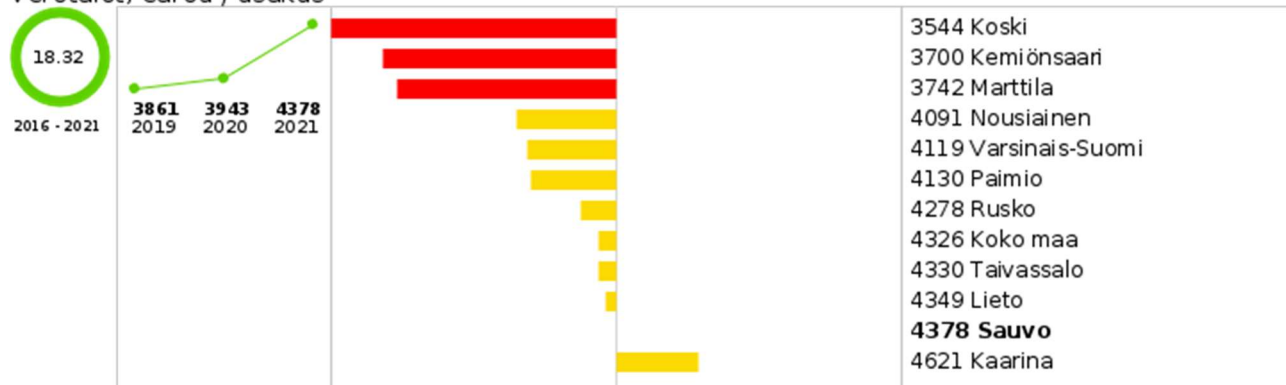
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

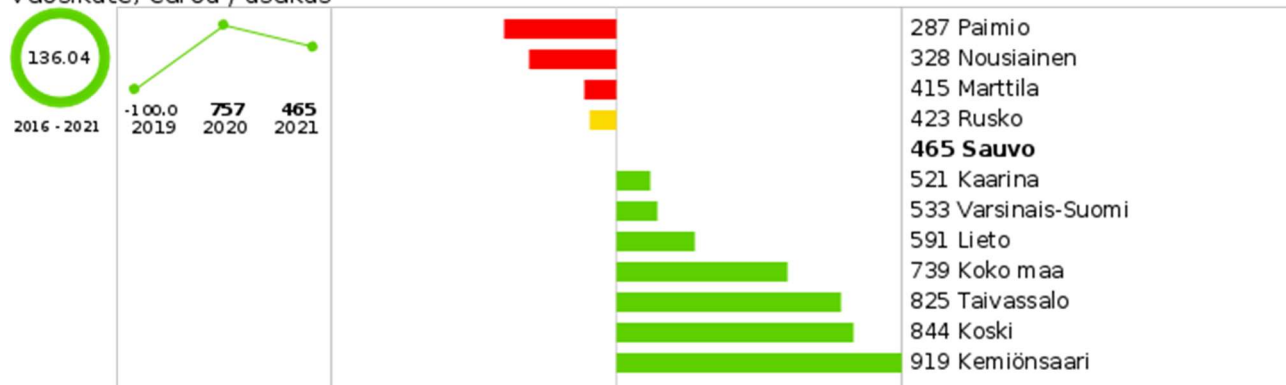
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Verotulot, euroa / asukas

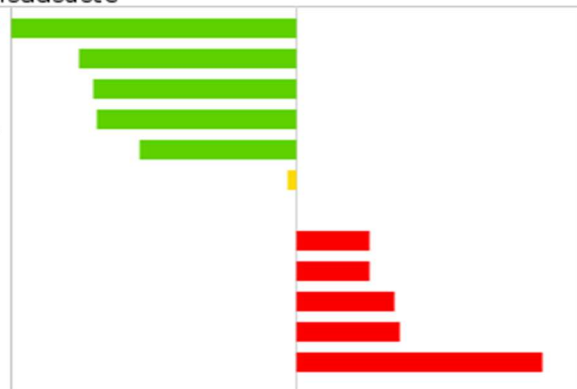
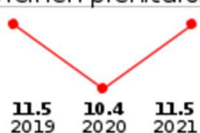
Vuosikate, euroa / asukas

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

11.65

2016 - 2021

- 4.9 Rusko
- 6.5 Lieto
- 6.8 Kaarina
- 6.9 Nousiainen
- 7.9 Paimio
- 11.3 Taivassalo
- 11.5 Sauvo**
- 13.2 Koko maa
- 13.2 Marttila
- 13.8 Varsinais-Suomi
- 13.9 Kemiönsaari
- 17.2 Koski

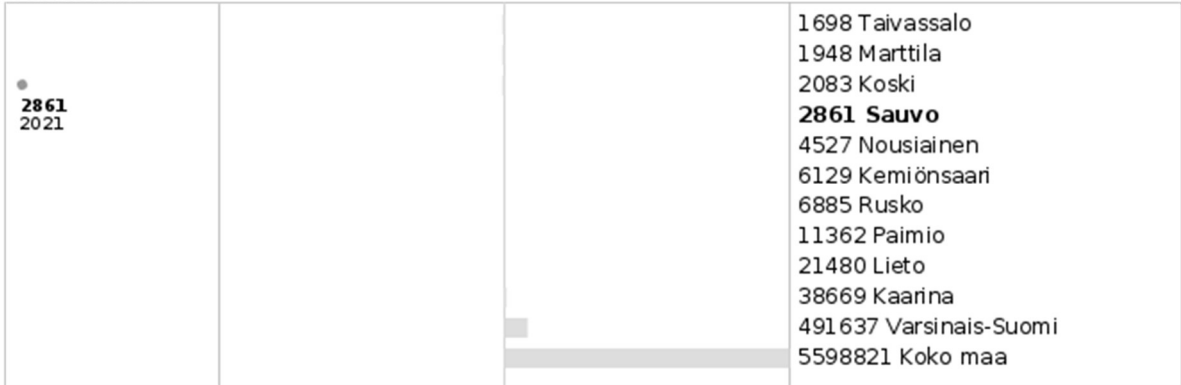
Elinvoima

Väestö

Avioeroja 25 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä naimisissa olevaa

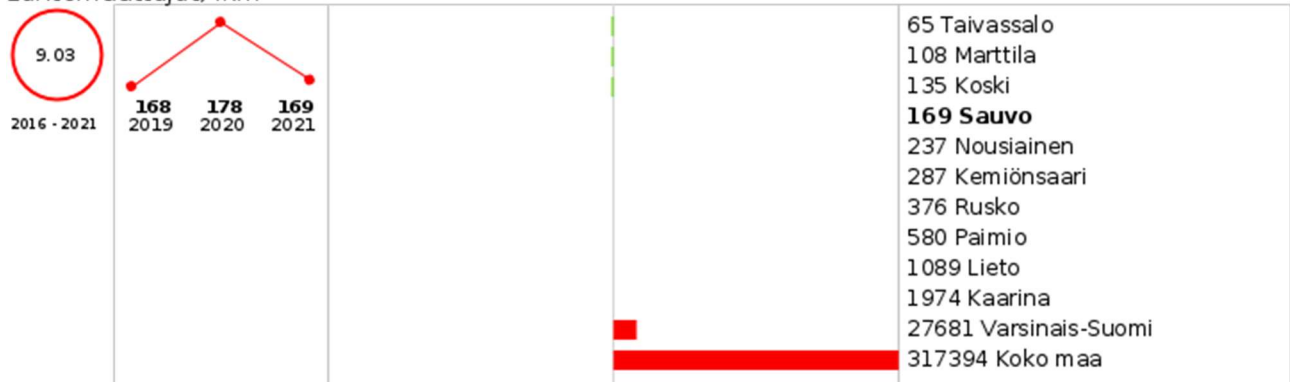
Väestöennuste 2030

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

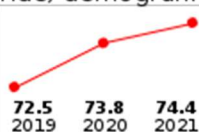
Lähtömuuttajat, lkm

Huoltosuhte, demografinen

10.55

2016 - 2021

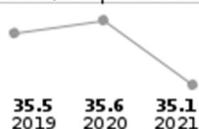

62.4 Koko maa
62.5 Varsinais-Suomi
64.6 Lieto
66.3 Kaarina
66.6 Nousiainen
67.8 Rusko
71.6 Paimio
74.4 Sauvo
80.3 Marttila
86.8 Koski
90.2 Kemiönsaari
91.4 Taivassalo

Lapsiperheet, % perheistä

-7.39

2016 - 2021

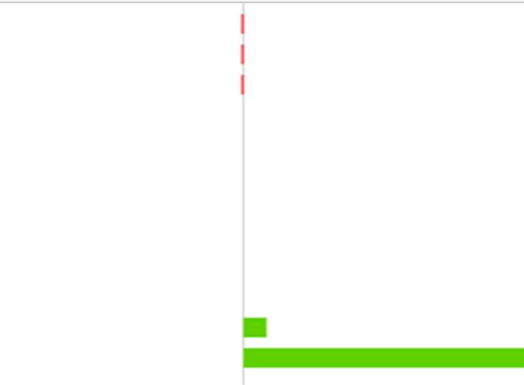
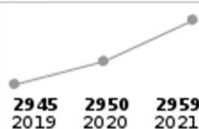

28.3 Taivassalo
28.5 Kemiönsaari
32.7 Koski
35.1 Sauvo
35.9 Marttila
36.6 Varsinais-Suomi
37.8 Koko maa
41.3 Rusko
41.3 Nousiainen
42.9 Lieto
43.3 Paimio
43.5 Kaarina

Väestö 31.12.

-2.89

2016 - 2021

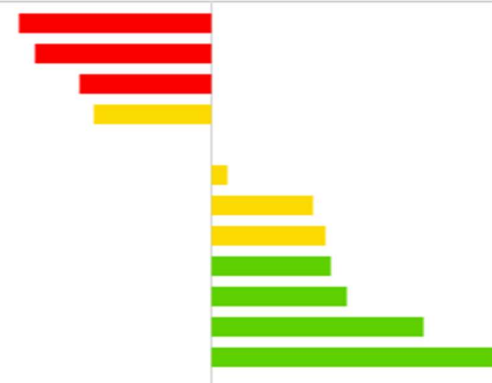
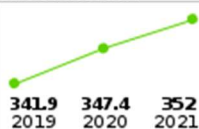

1677 Taivassalo
1990 Marttila
2271 Koski
2959 Sauvo
4689 Nousiainen
6379 Rusko
6614 Kemiönsaari
11041 Paimio
20291 Lieto
35497 Kaarina
483477 Varsinais-Suomi
5548241 Koko maa

Koulutustasomittain

6.51

2016 - 2021

293.8 Koski
298.8 Taivassalo
312.2 Marttila
316.8 Kemiönsaari
352 Sauvo
357 Nousiainen
383.3 Varsinais-Suomi
387 Paimio
388.3 Koko maa
393.3 Rusko
416.6 Lieto
438.4 Kaarina

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

Ruotsinkielinen väestö, % väestöstä 31.12.

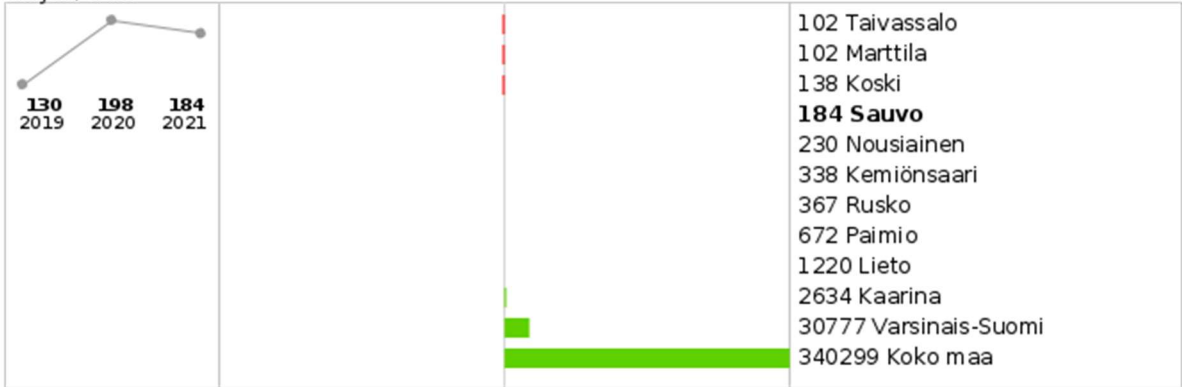

Tulomuuttajat, lkm

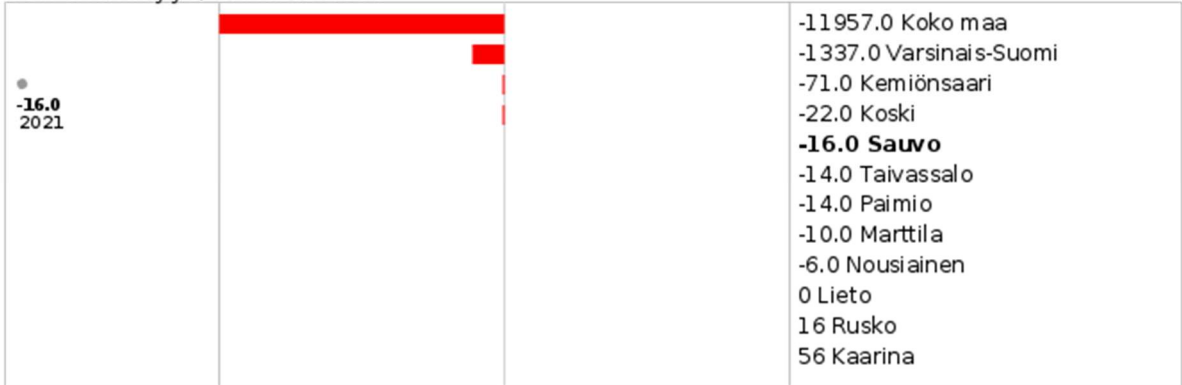

2016 - 2021

130 2019 198 2020 184 2021

Syntyneiden enemmyys, ennuste 2030

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030

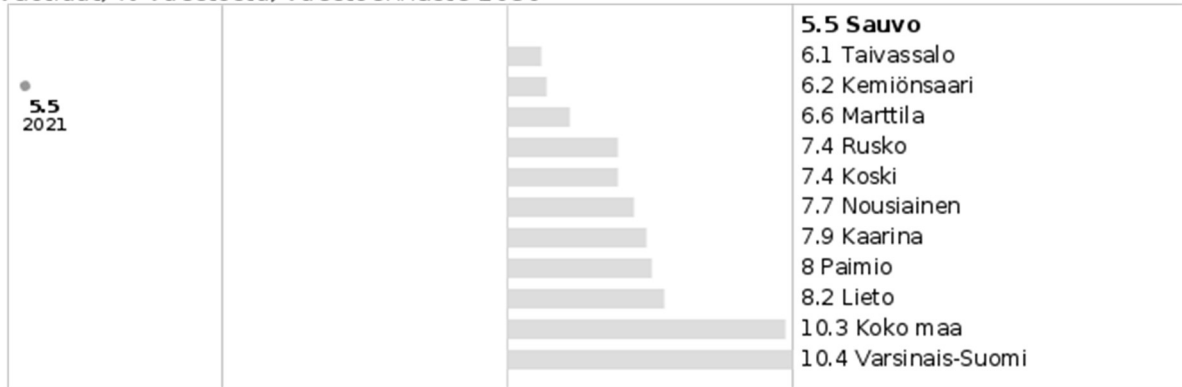
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

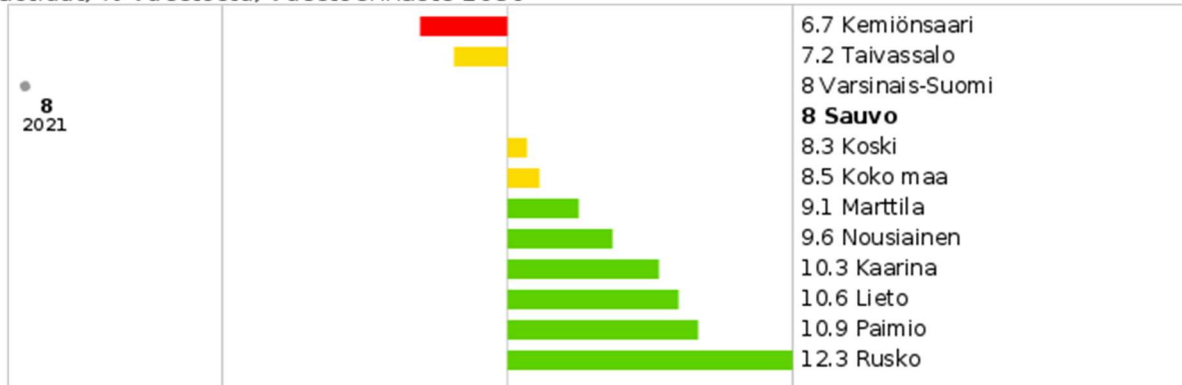
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

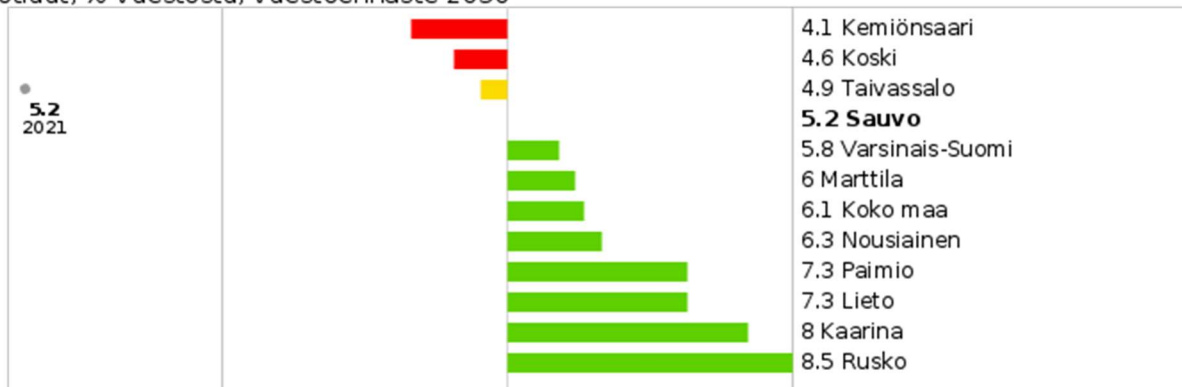
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

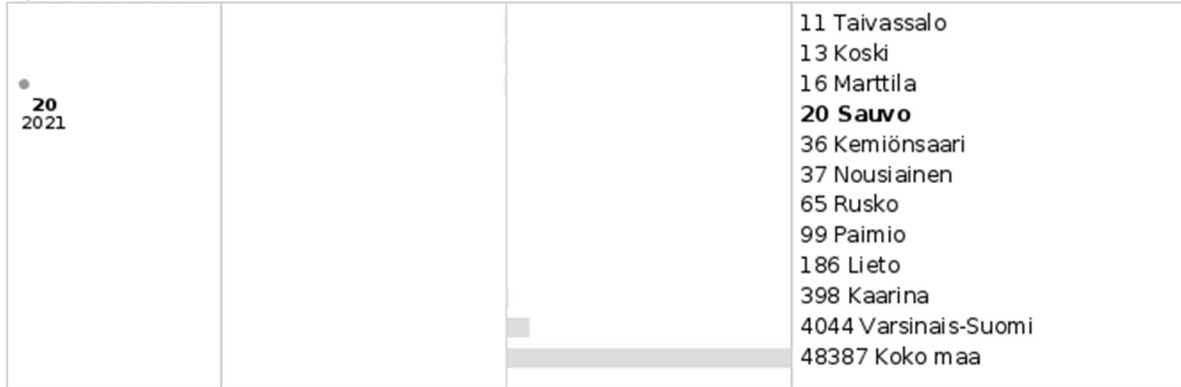
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030

Syntyneet, ennuste 2020

Syntyneiden enemmyys

75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

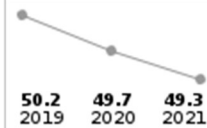
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

-5.37

2016 - 2021

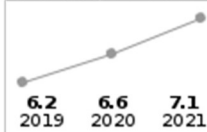

45.1 Koski
45.4 Kemiönsaari
46.1 Taivassalo
48 Marttila
49.3 Sauvo
49.5 Paimio
50.3 Varsinais-Suomi
50.6 Koko maa
50.6 Nousiainen
51.2 Kaarina
51.5 Rusko
51.5 Lieto

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

7.58

2016 - 2021

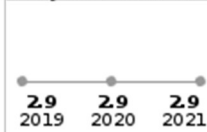

5.1 Taivassalo
6.3 Kemiönsaari
6.7 Marttila
7 Rusko
7.1 Sauvo
7.3 Koski
7.7 Paimio
7.7 Kaarina
7.9 Lieto
8 Nousiainen
9.8 Koko maa
10.2 Varsinais-Suomi

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

11.54

2016 - 2021

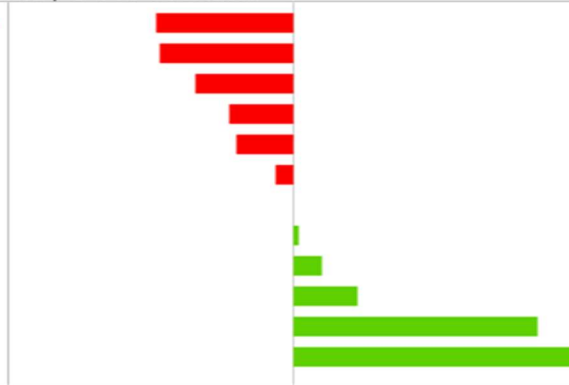
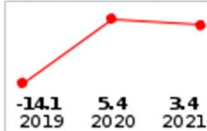

2.3 Lieto
2.3 Kaarina
2.4 Rusko
2.5 Paimio
2.6 Nousiainen
2.8 Koko maa
2.9 Sauvo
3.1 Varsinais-Suomi
3.7 Marttila
5.3 Kemiönsaari
5.6 Taivassalo
6.1 Koski

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

-65.66

2016 - 2021

-4.7 Nousiainen
-4.5 Marttila
-2.4 Rusko
-0.4 Koski
0 Koko maa
2.4 Varsinais-Suomi
3.4 Sauvo
3.8 Kemiönsaari
5.1 Lieto
7.3 Paimio
18 Kaarina
20.4 Taivassalo

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

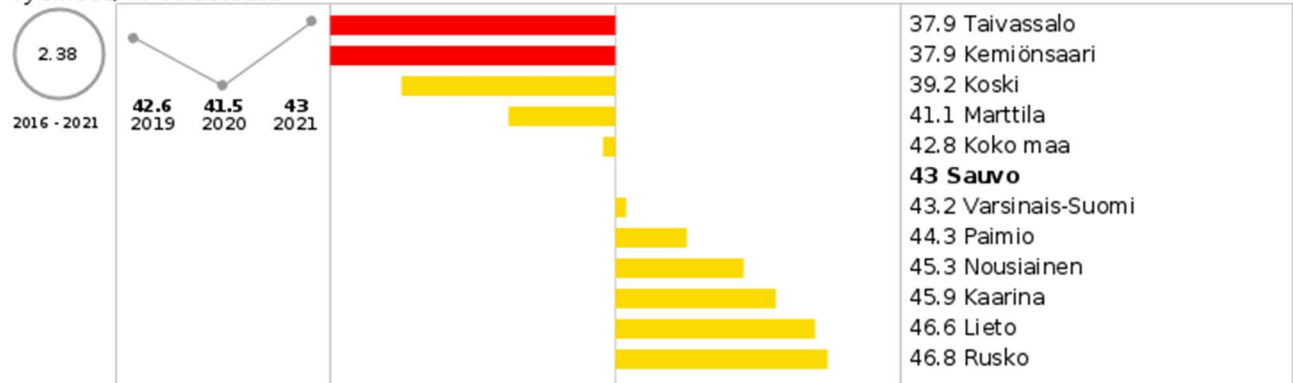

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä

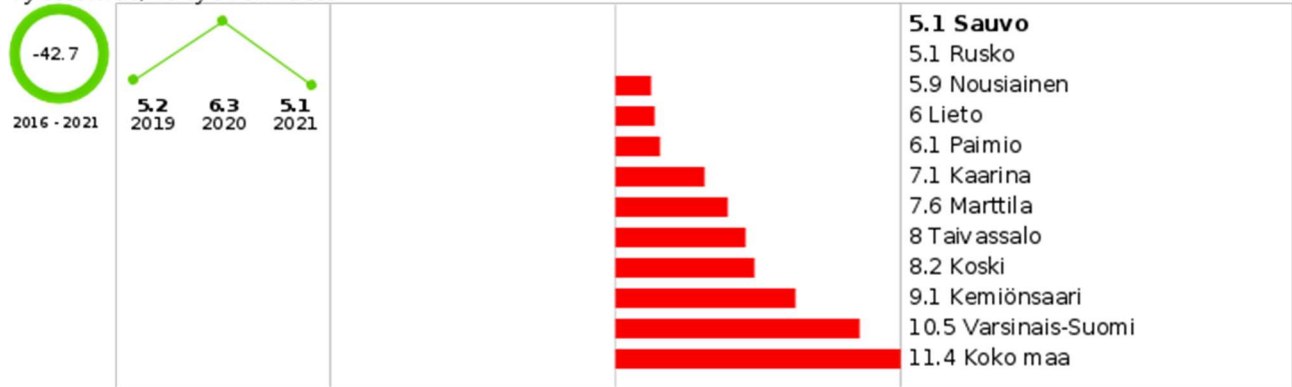

Elinvoima

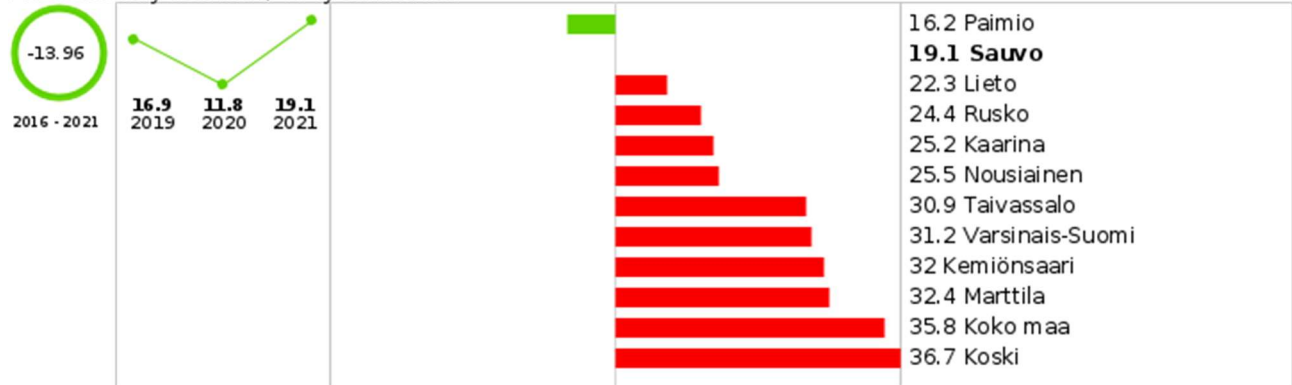
Työlliset, % väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

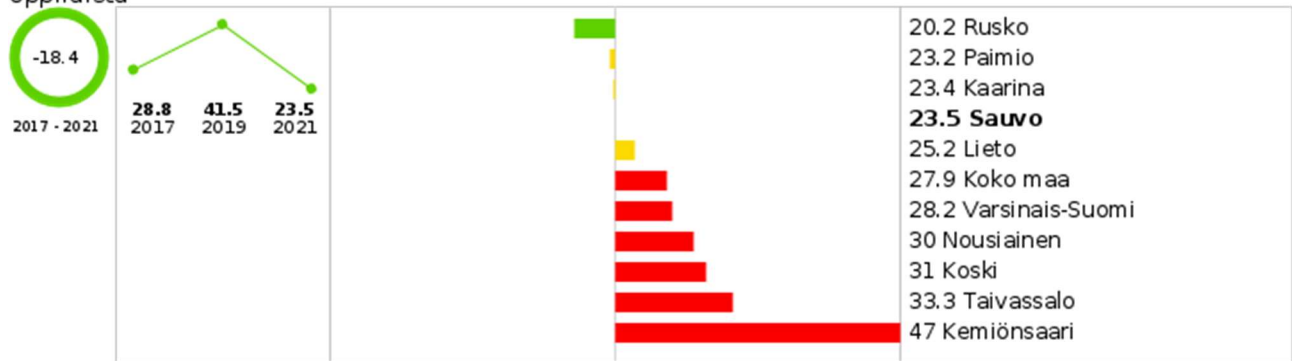

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

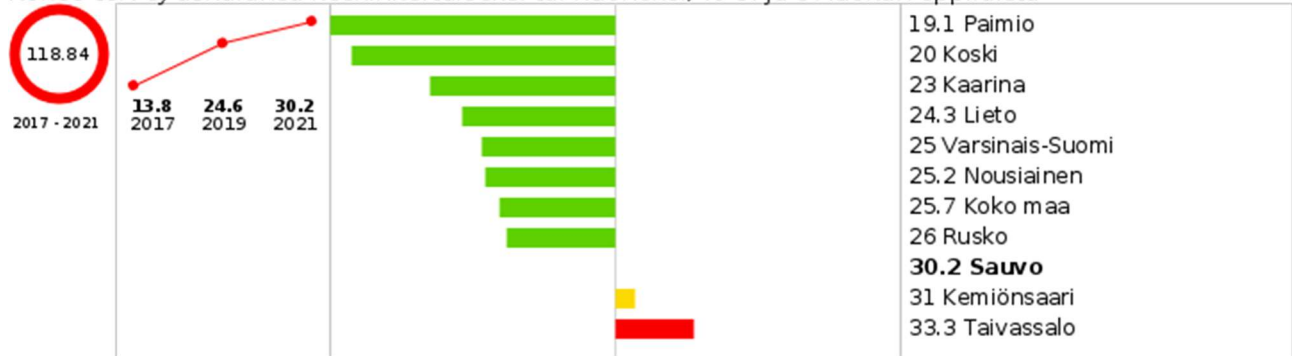
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

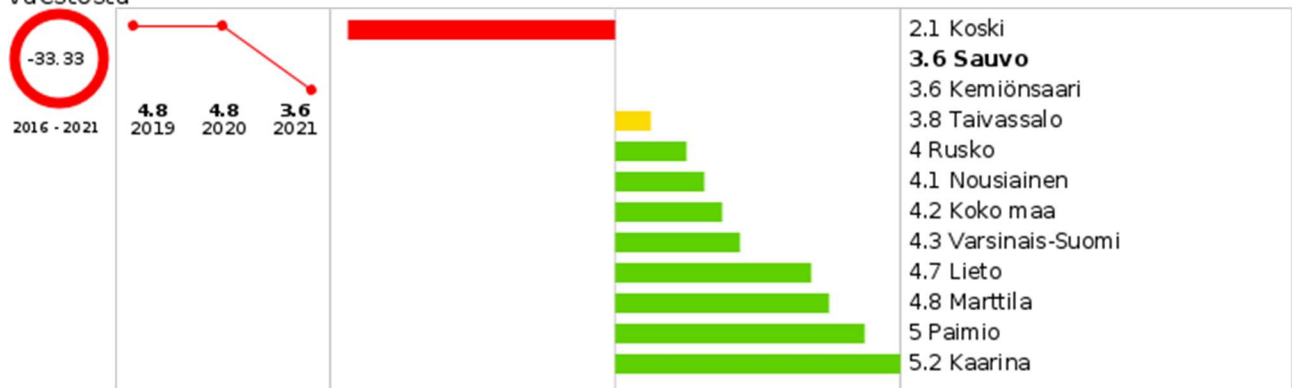
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

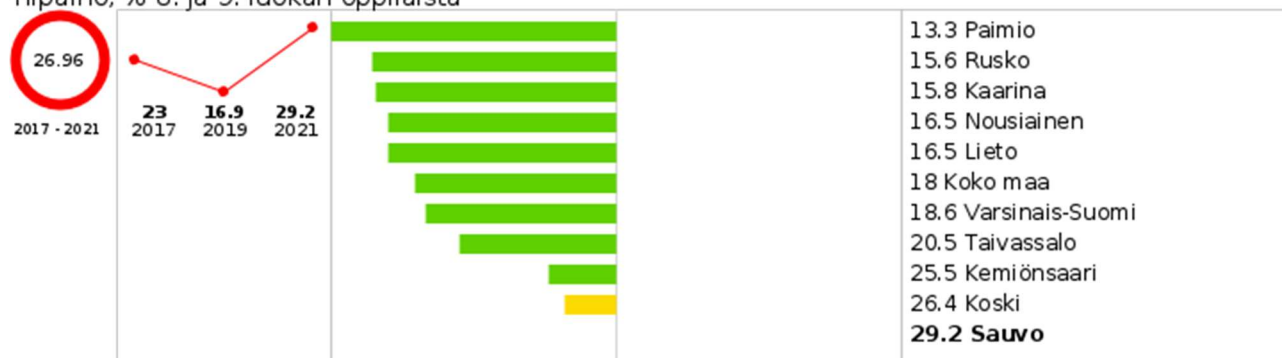
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

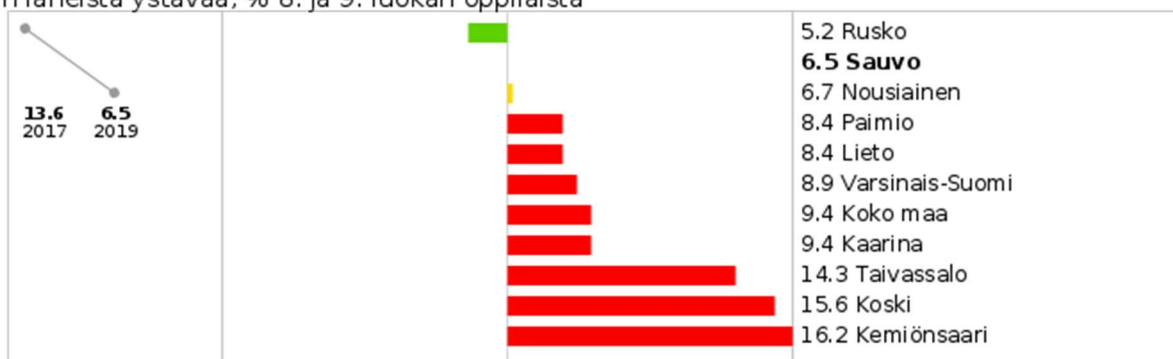
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

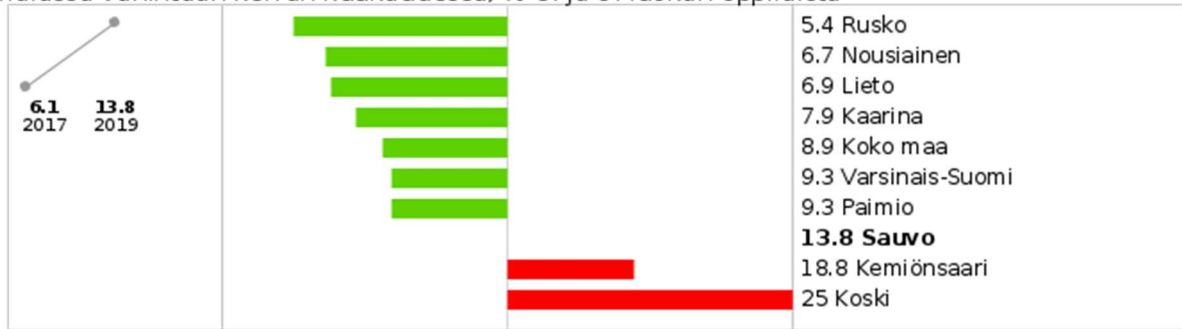
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

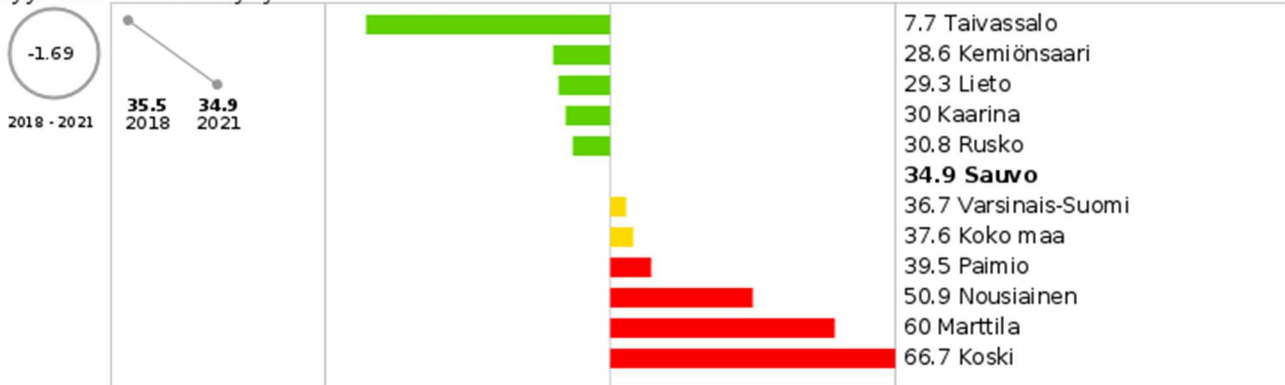
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

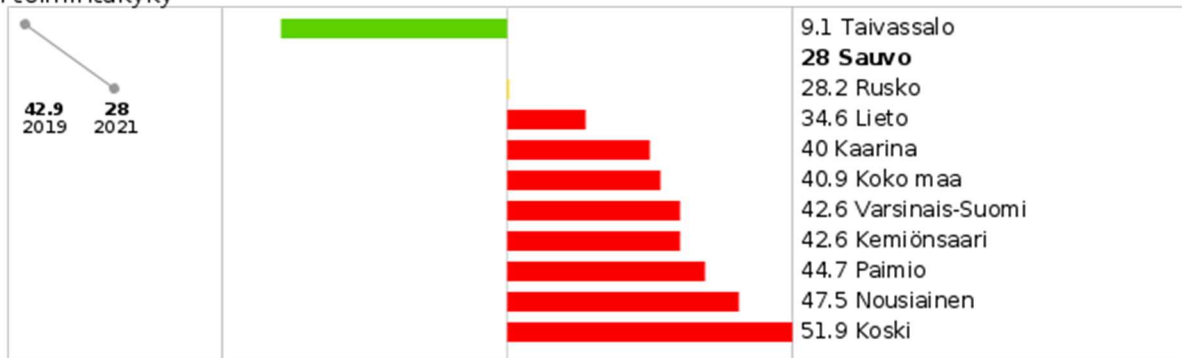
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

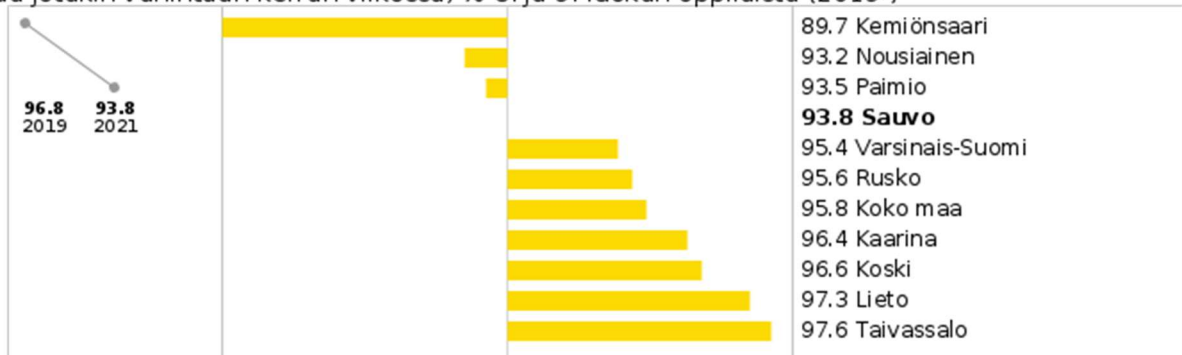
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

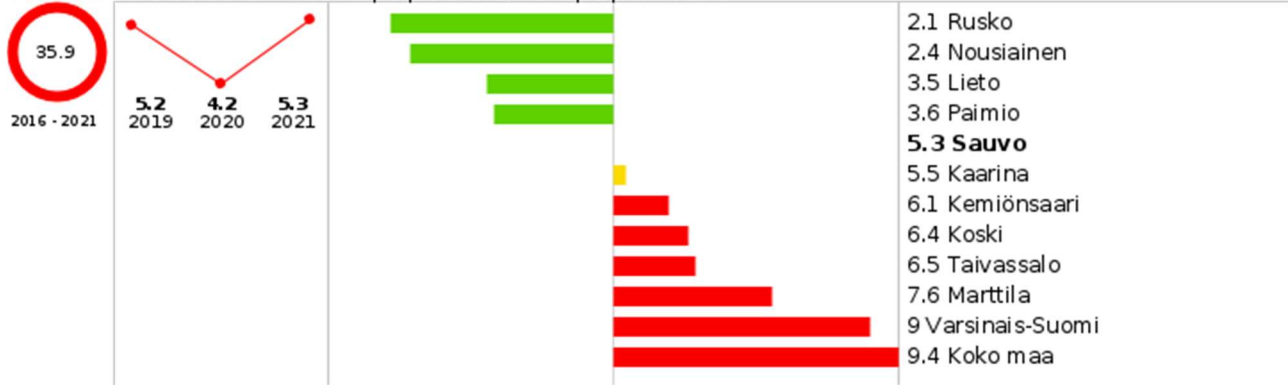

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

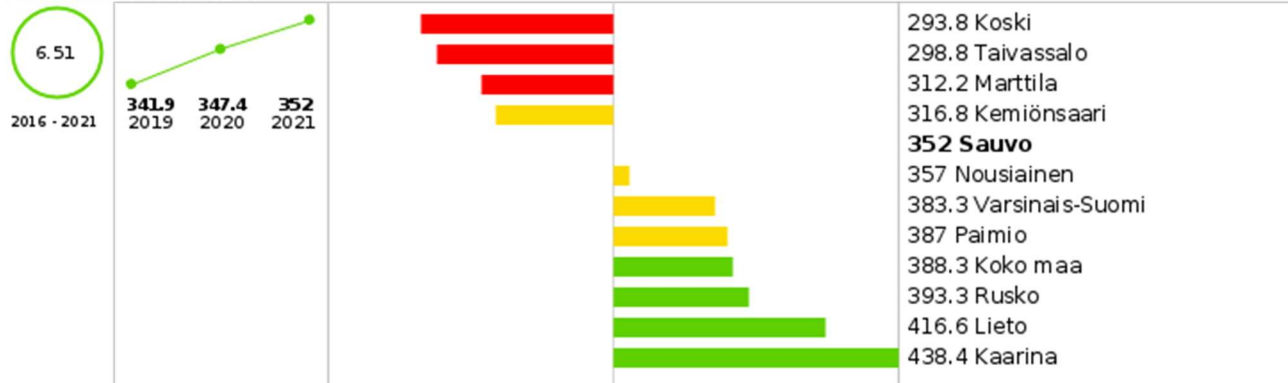
Lasten pienituloisuusaste

Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 15 vuotta täyttäneistä

Koulutustasomittain

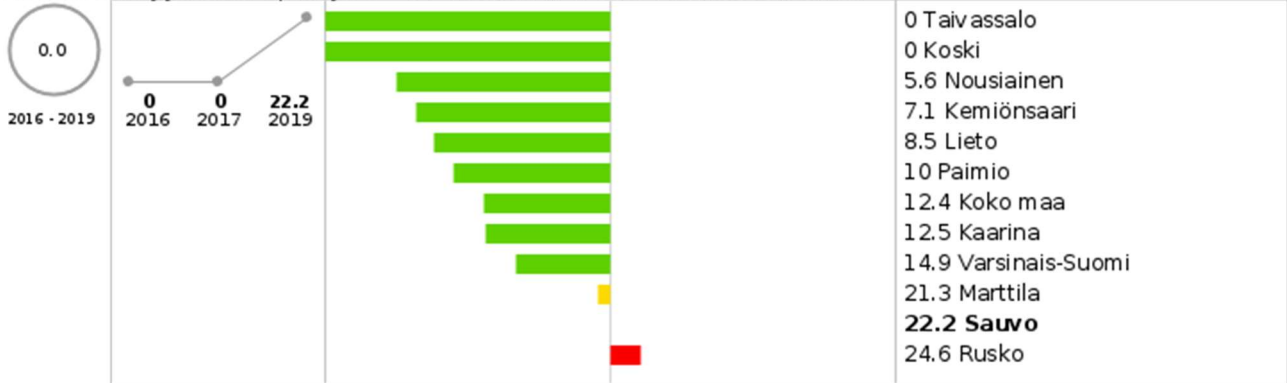

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Päivähoito

Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

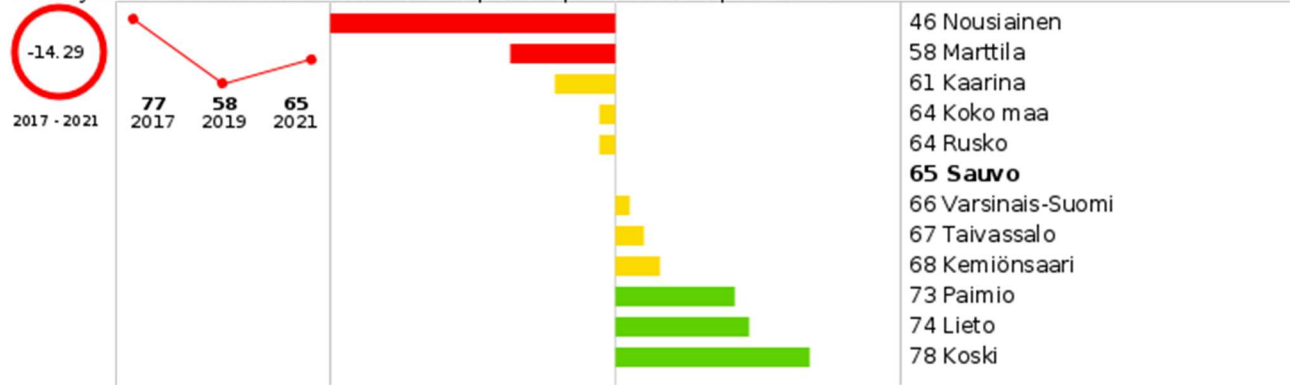

Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

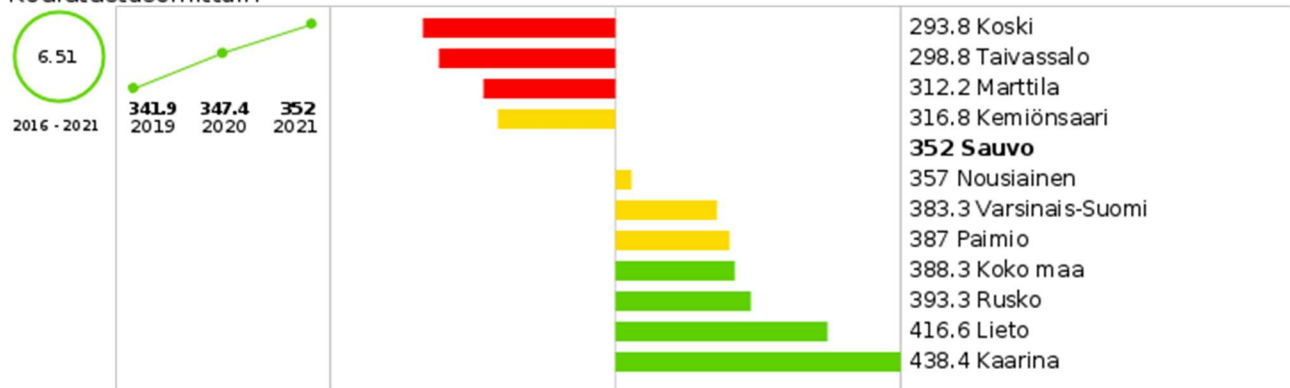

Koulu

Terveydenedistamisaktiivisuus (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

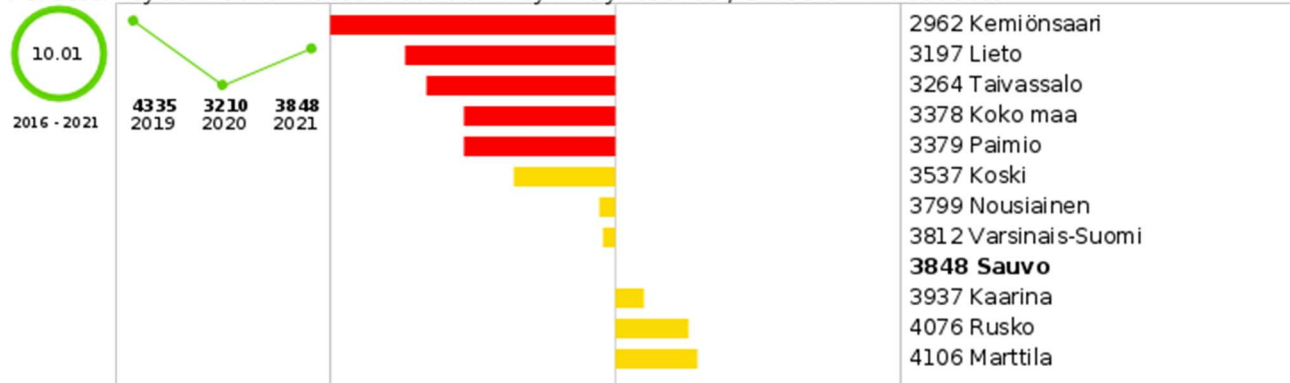

Koulutustasomittain

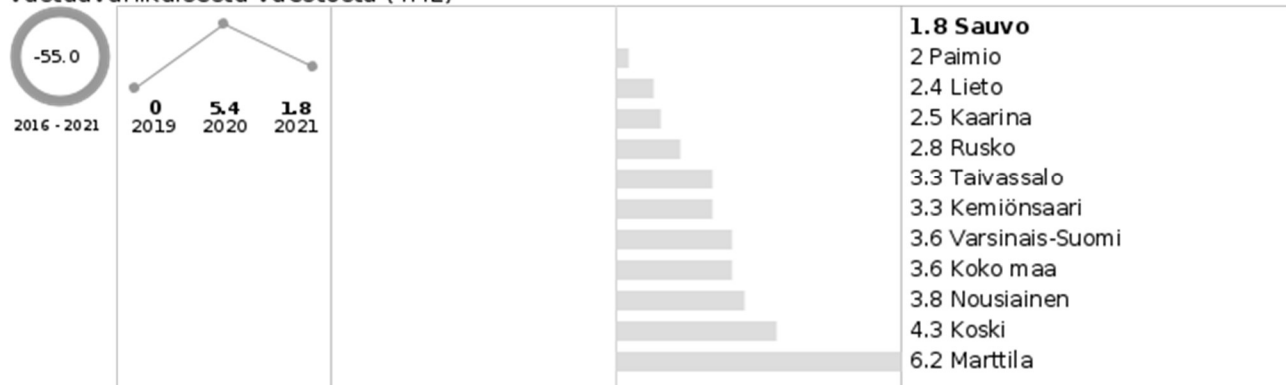

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

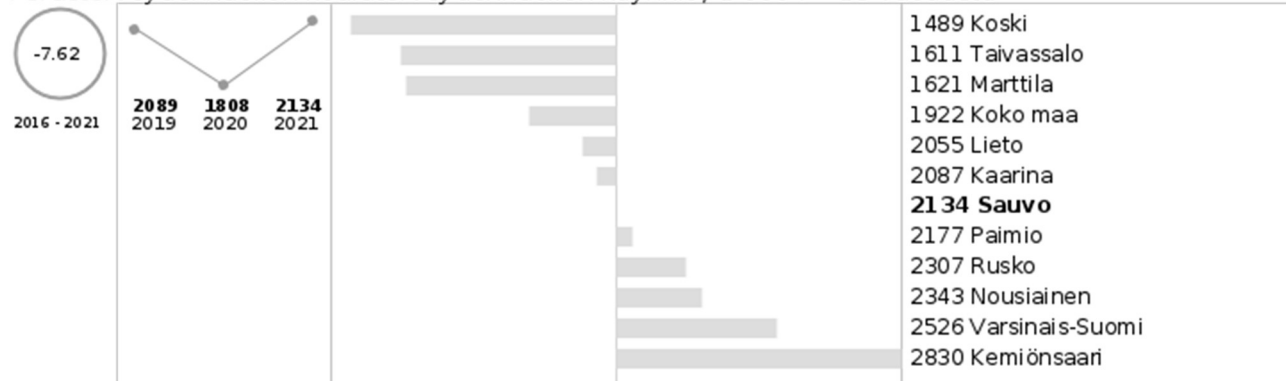
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

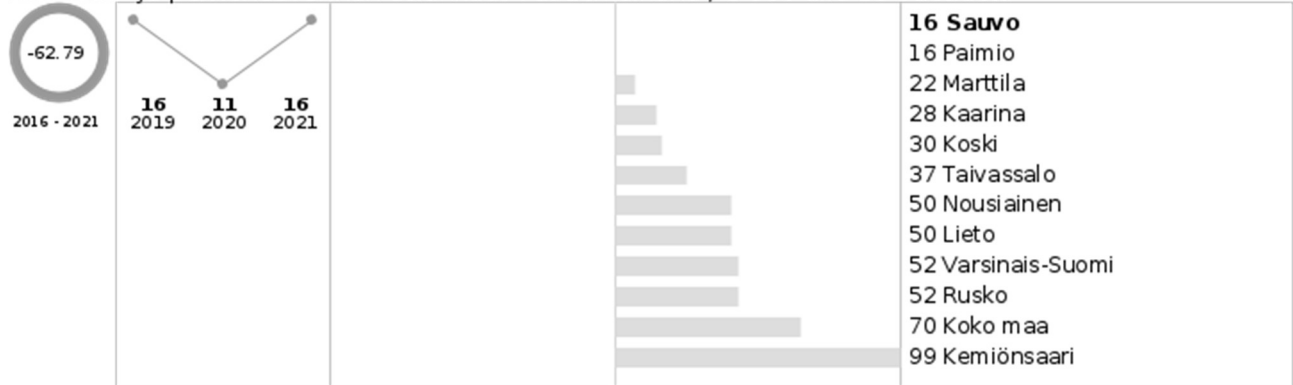
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Kodinhoitoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä, kunnan kustantamat palvelut

2009 - 2014

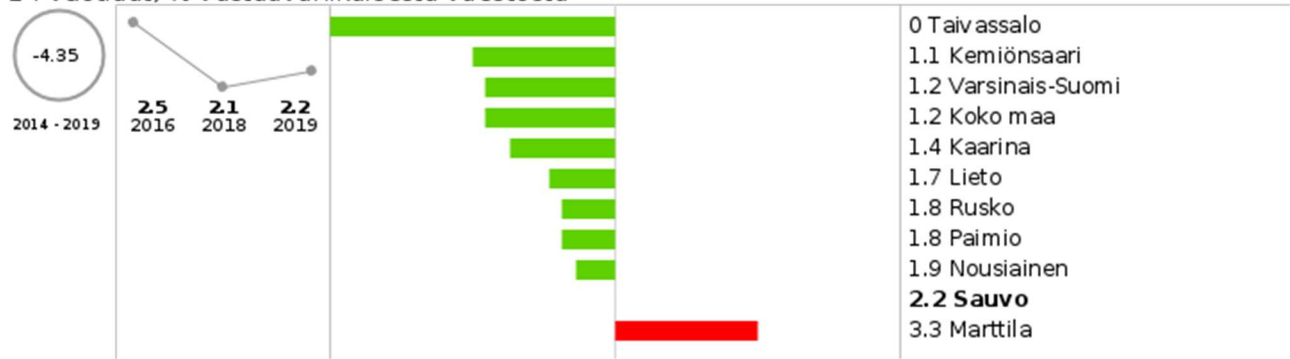

NUORET JA NUORET AIKUISET

Hyvinvointi

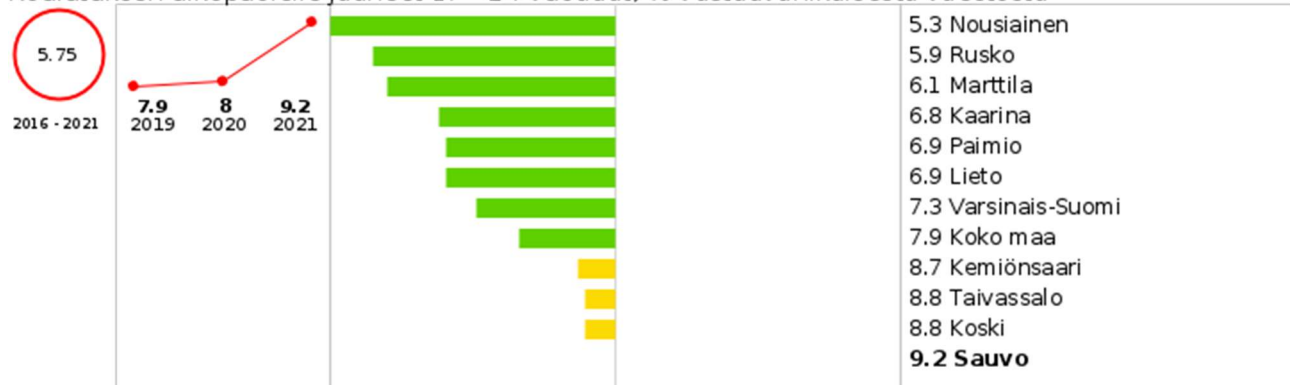
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

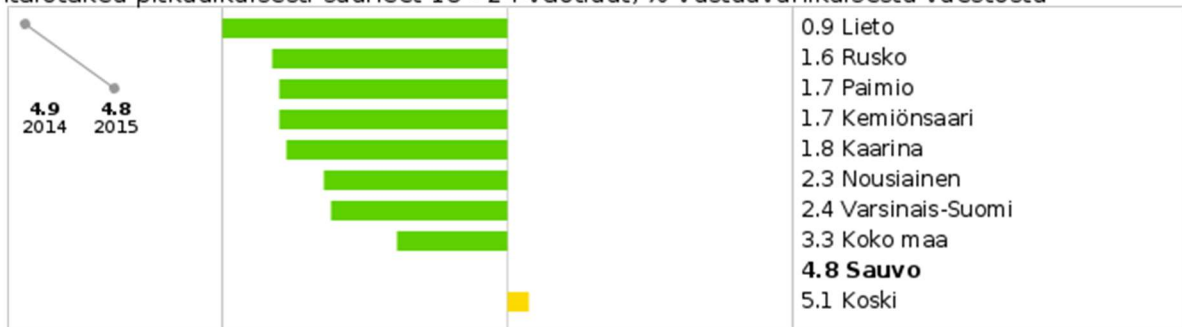

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

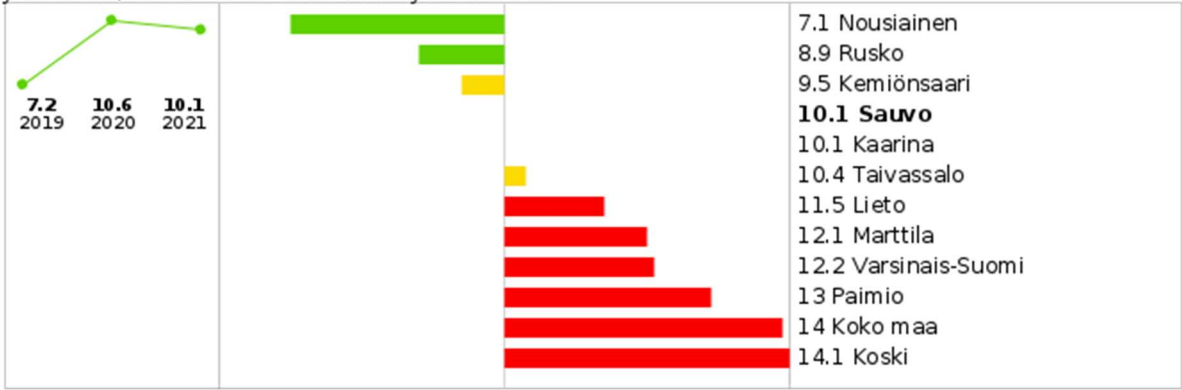

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

2016 - 2021

7.2	10.6	10.1
2019	2020	2021

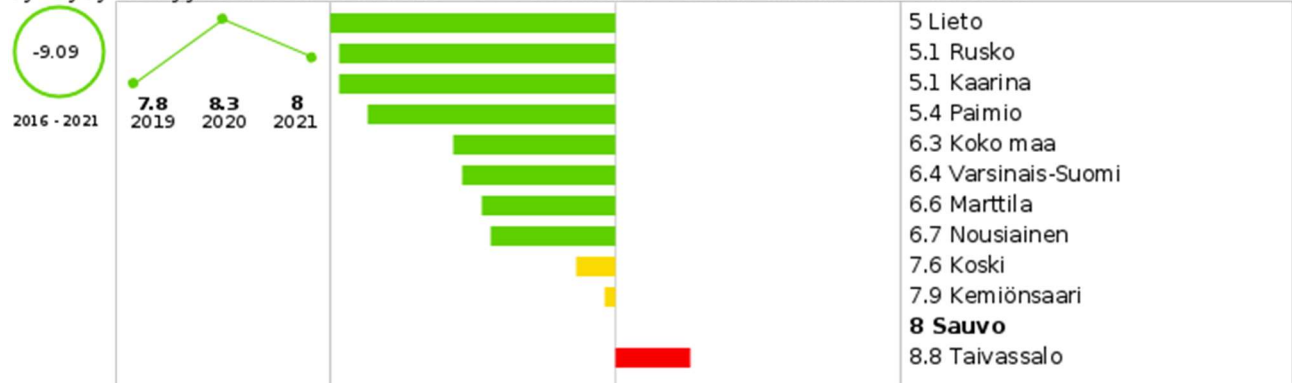

TYÖIKÄISET

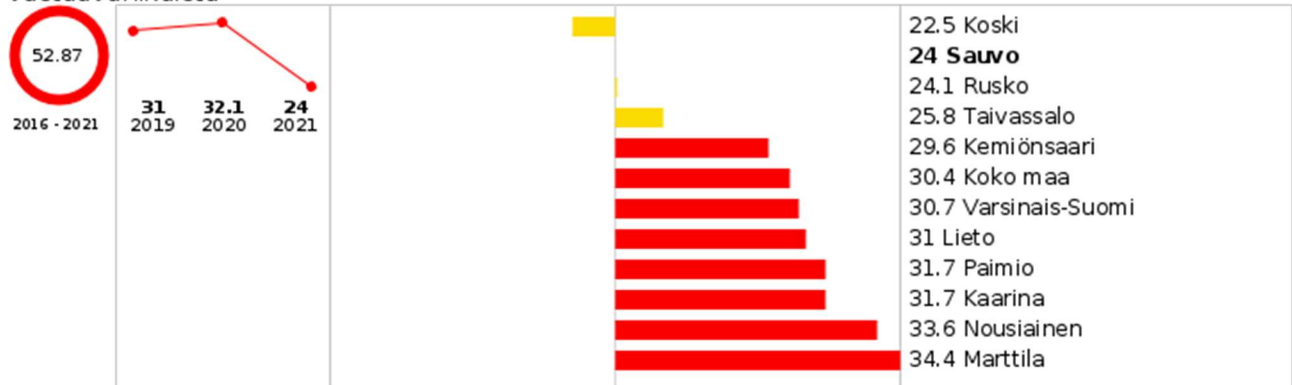
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

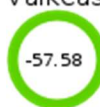

Opiskelu, työ ja toimeentulo

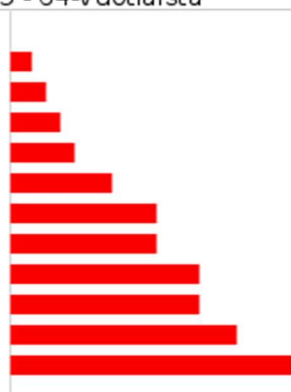
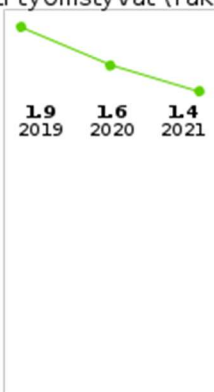
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

2016 - 2021

- 1.4 Sauvo**
- 1.7 Rusko
- 1.9 Paimio
- 2.1 Lieto
- 2.3 Nousiainen
- 2.8 Kaarina
- 3.4 Taivassalo
- 3.4 Marttila
- 4 Kemiönsaari
- 4 Koski
- 4.5 Varsinais-Suomi
- 5.3 Koko maa

Kunnan palvelut Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

IKÄIHMISET

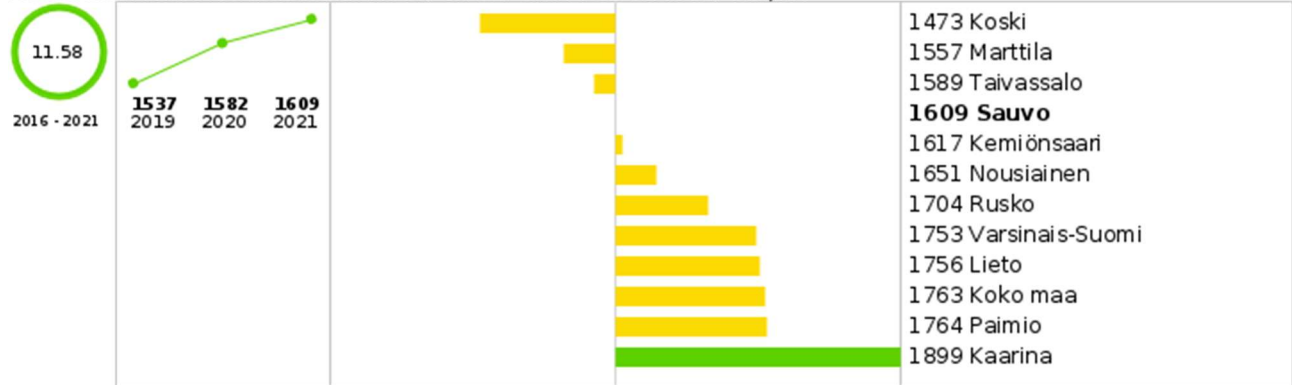
Hyvinvointi

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

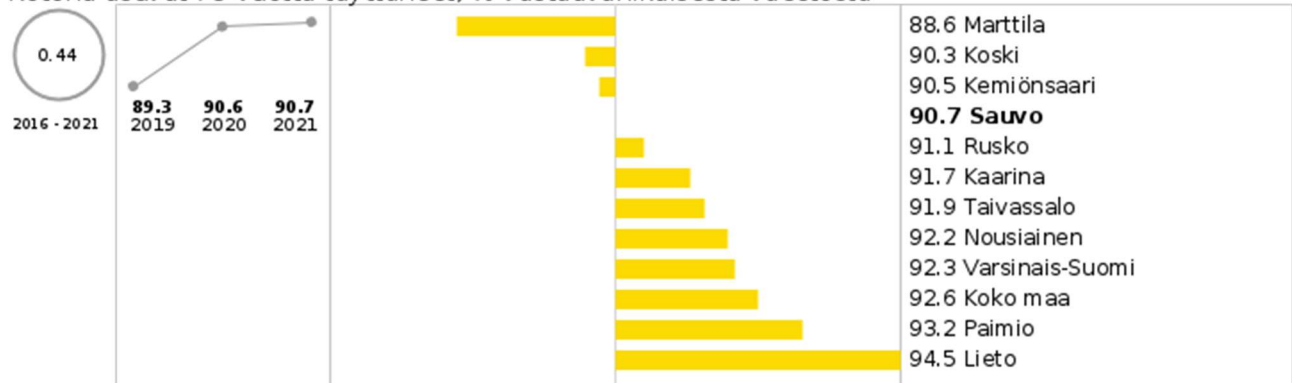

Keskimääräiset kokonaiseläkkeet, omaa eläkettä saavat, eur/kk

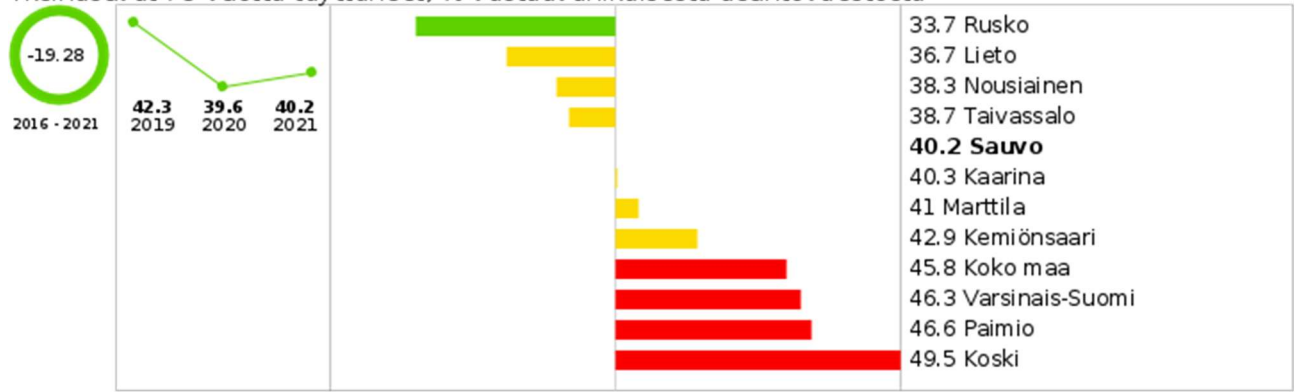

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

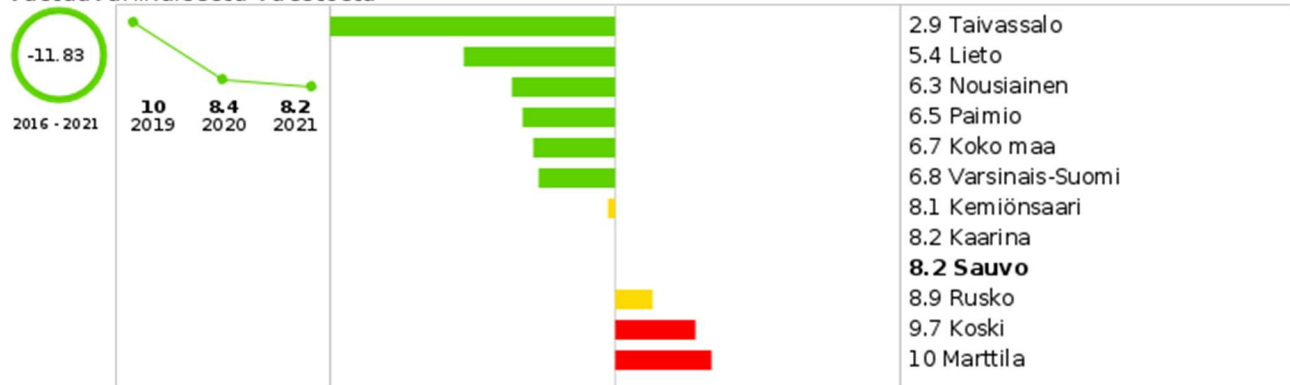

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

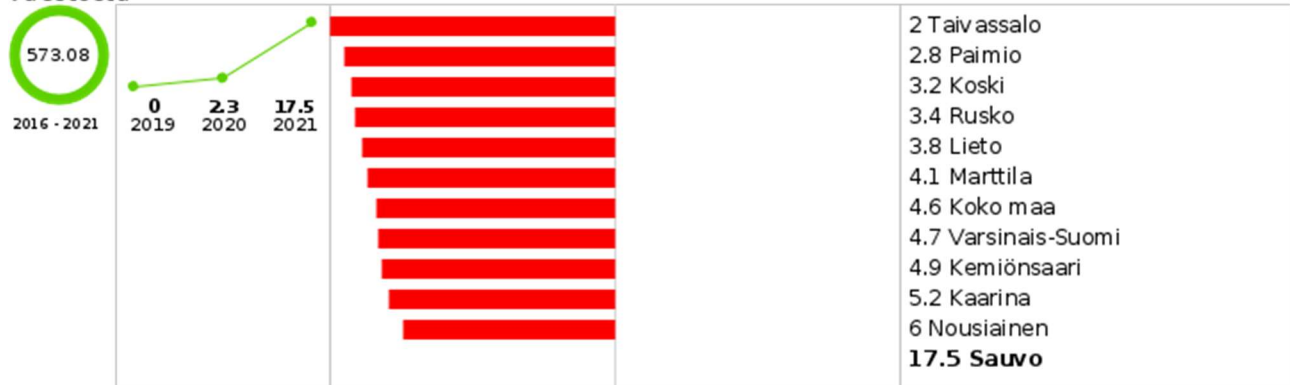

Kunnan palvelut Sosiaali- ja terveydenhuolto

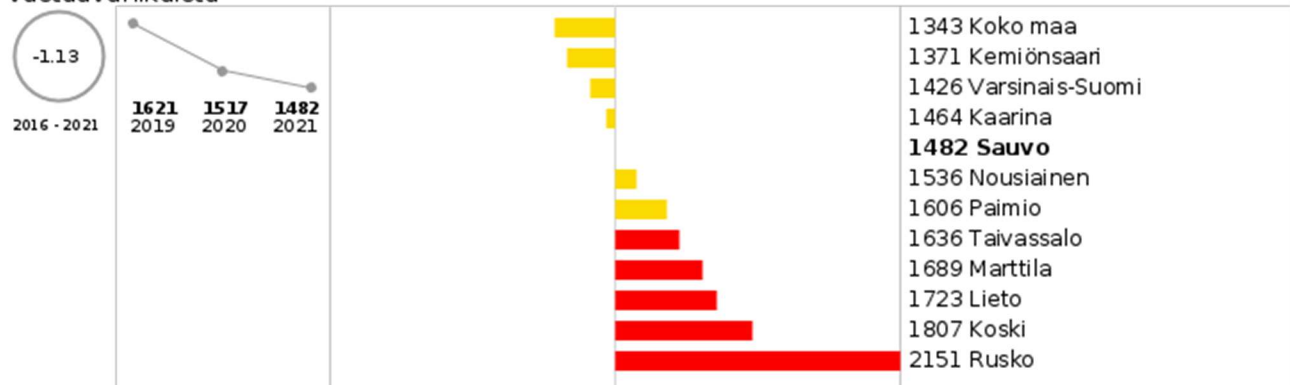
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

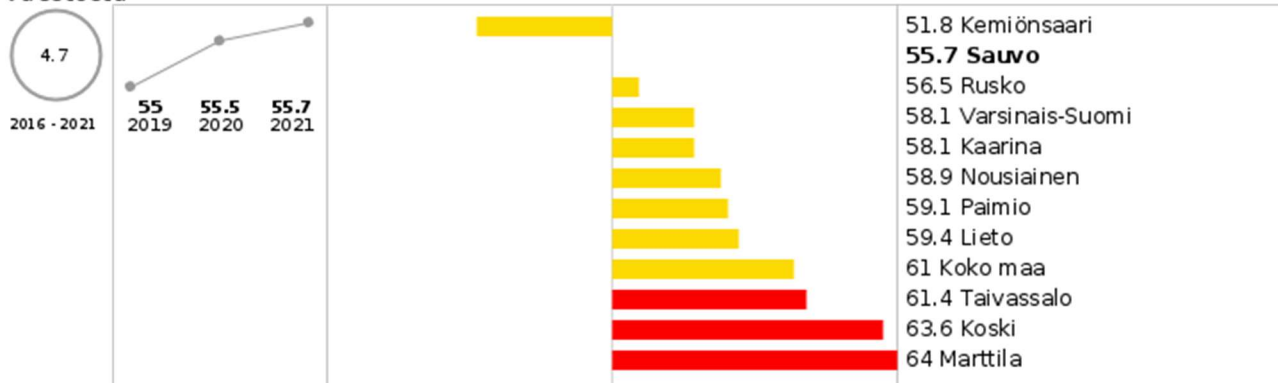
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

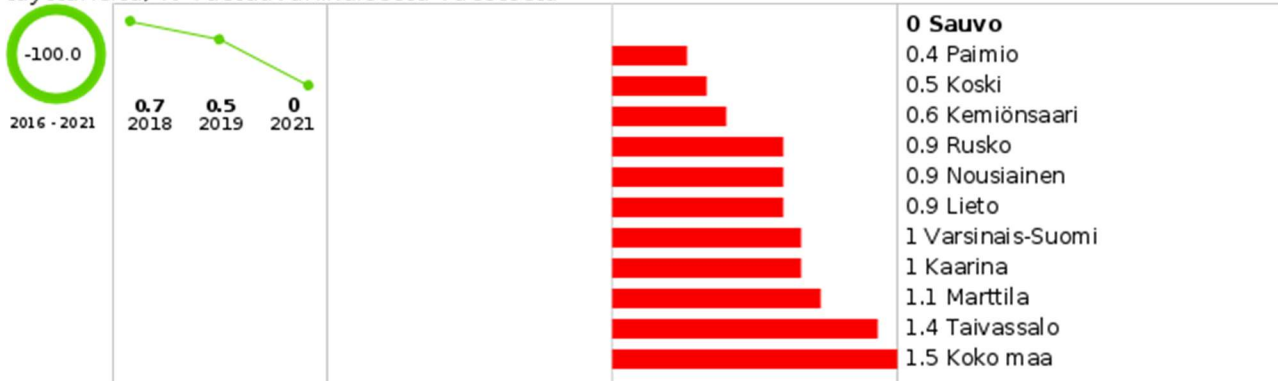
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

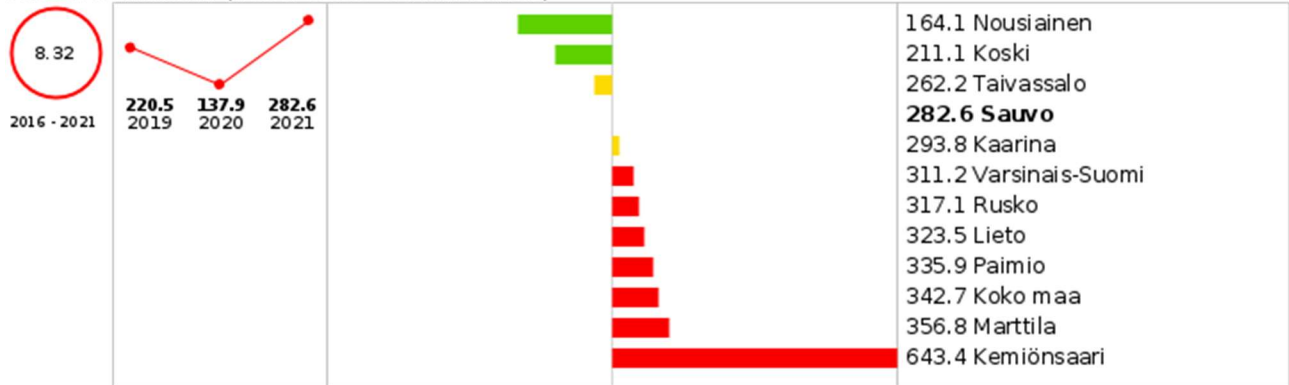
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin alzheimerin taudin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

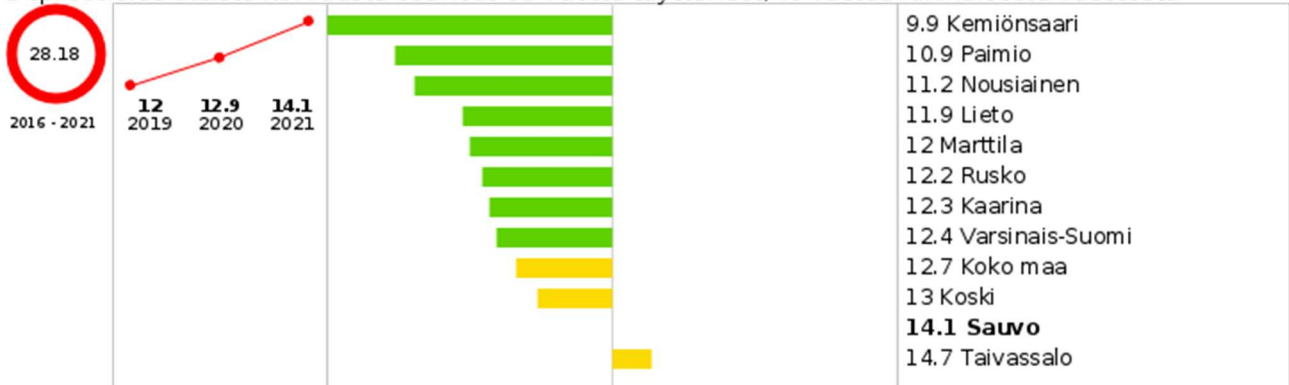

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Muut palvelut

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

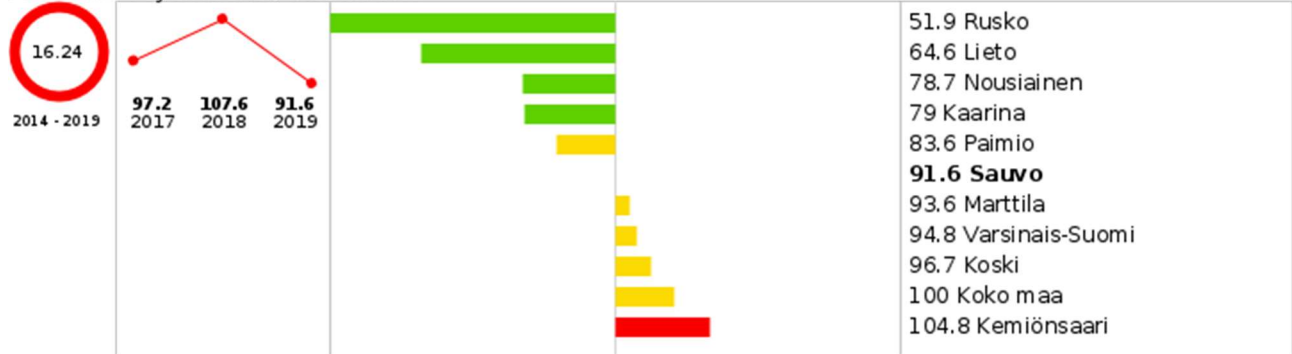

KAIKKI IKÄRYHMÄT

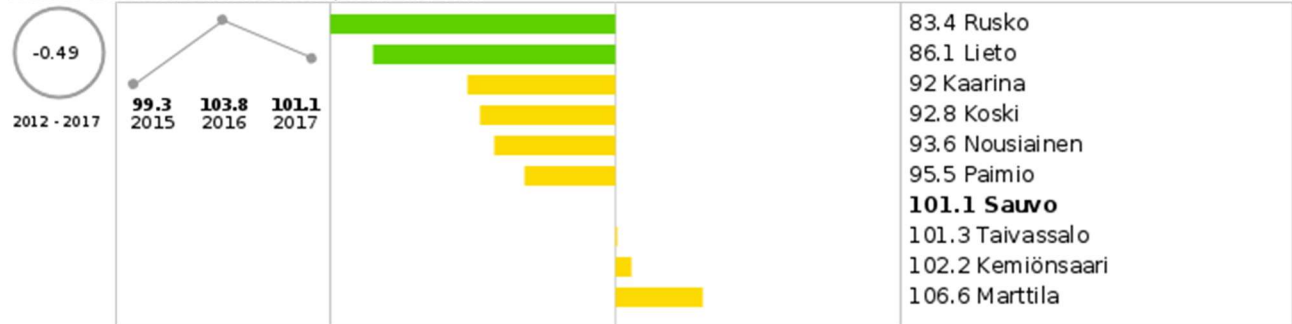
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

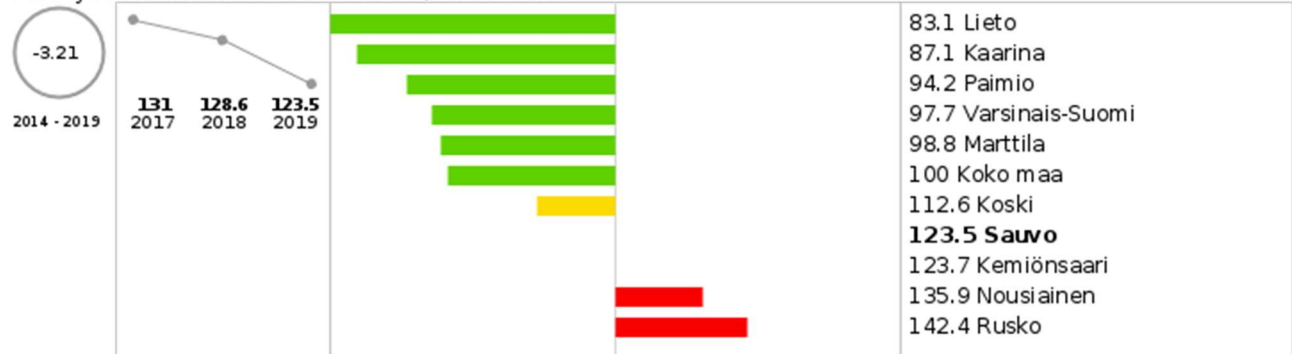
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

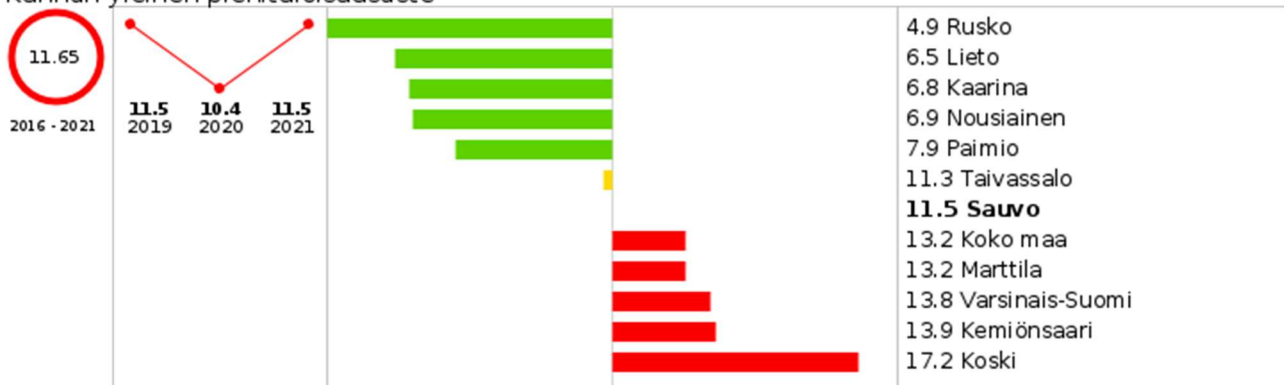

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

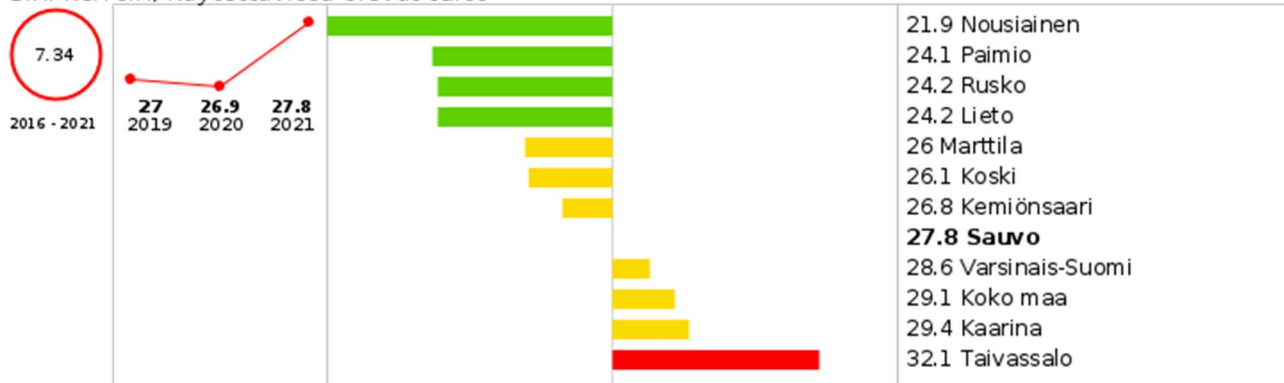

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

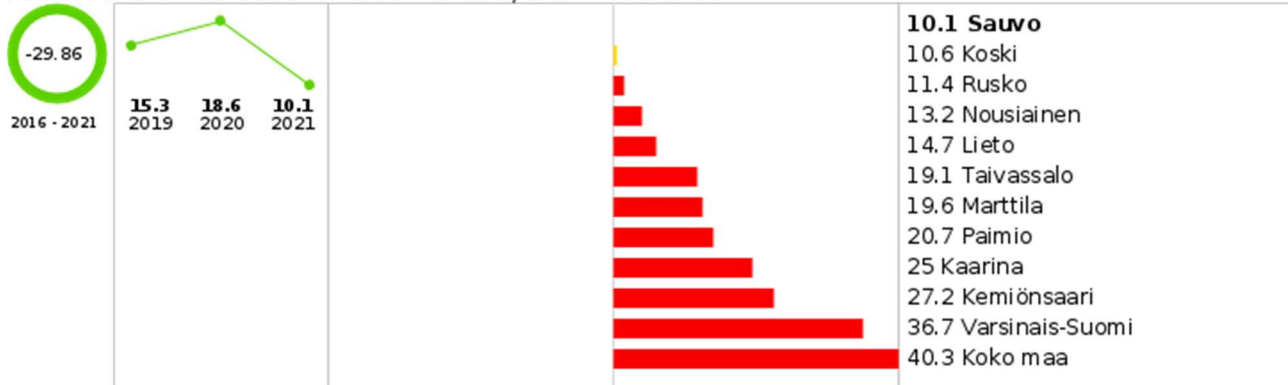

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

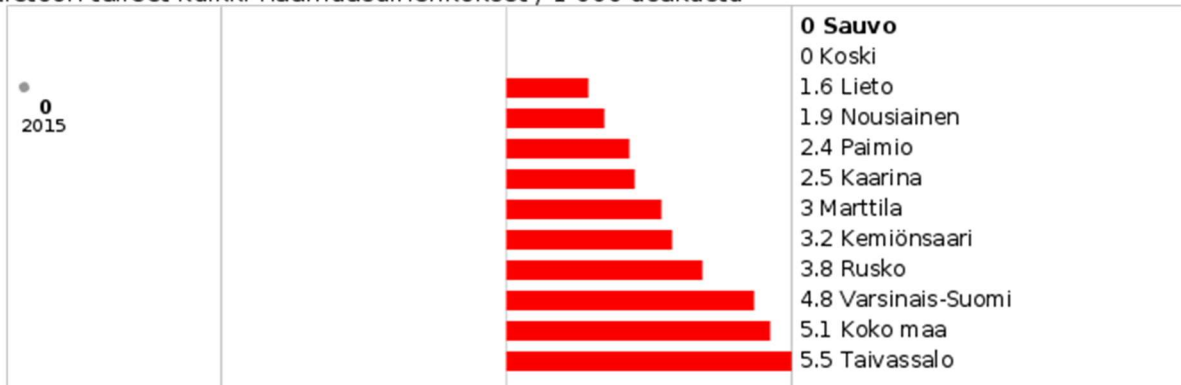
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Liite: Yhdistysyhteistyön kehittäminen

MLL Sauvo-Karunan yhdistyksen näkökulmasta yhdistysten on sitä helpompi olla mukana tukemassa kuntalaisten hyvinvointia, mitä välittömämmät suhteet yhdistyksillä ja kunnan työntekijöillä on keskenään, ilman turhaa byrokratiaa. Yhdistyksille on ensiarvoisen tärkeää, että kunta tarjoaa mahdollisuuksien mukaan toimintatiloja sekä toiminta-avustuksia. Yhdistyksille on tärkeää, että heidän ongelmansa otetaan vakavasti ja pyritään löytämään yhteisvoimin ratkaisu niihin. Sauvon kaltaisella pienellä paikkakunnalla myös yhdistysten keskinäinen yhteistyö luo paljon uusia mahdollisuuksia ja kunta voisi jopa nykyistä enemmän mahdollistaa yhdistysten välistä yhteistyötä ja yhteishenkeä paikkakunnan hyväksi. Sauvossa tapahtuu yhdistysrintamalla aina paljon, mutta tiedonkulku yhdistysten välillä ei aina ole yhtä mutkatonta.

MLL:n toiminta-alueena ovat erityisesti lapset, nuoret sekä perheet. Korona-aikana kaikki kotihoidossa olevien lasten kerhot ja harrastukset ovat olleet kiinni ja sekä lapset että heitä hoitavat aikuiset ovat monet kokeneet yksinäisyyttä. Koemme, että nyt olisi erityisen tärkeää tehdä yhteistyötä neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa, jotta lapsiperheet eivät jäisi yksinäisyyteen, vaan löytäisivät takaisin vertaistuen pariin esimerkiksi perhekahviloissa. Perhekahvilatoiminnan kannalta myös toimivat ja terveet tilat ovat tärkeitä.

Sauvo-Karunan MLL ei tällä hetkellä tarjoa lastenhoitopalvelua, vaikka sitä tasaisin väliajoin kysellään. Lastenhoitajavälitys vaatisi kunnalta kuntaosuuden maksamisen, mikä on euromääräisesti melko korkea summa pienelle kunnalle. Näemme kuitenkin selkeää tarvetta jonkinlaiselle hyvin matalan kynnyksen lastenhoito- ja/tai kodinhoitopalvelulle, joka ei edellyttäisi asiakassuhdetta esimerkiksi sosiaalitoimeen. Mielestämme olisi hyvä kehittää tällaista yhteistyössä yhdistysten ja kunnan kanssa.

Toivomme, että kunta on rohkeasti yhteydessä yhdistyksiin, mikäli huomataan tarvetta esimerkiksi harrastukselle tai muulle toiminnalle, mitä kukaan ei vielä järjestä, mutta tarvetta voisi olla. Erityisesti nuoriin olisi hyvä saada läheisempi yhteys esimerkiksi tukioppilaiden tai oppilaskunnan hallituksen kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Innovatiiviset tapahtumat -mallin jatkaminen

Sauvo-Karunan MLL osallistui yhdessä monien sauvolaisten yhdistysten kanssa Lasten Kulttuuripäivän järjestämiseen osana Innovatiiviset ideat -kilpailua. Koimme kilpailun hyväksi tavaksi saada rahoitusta tämän tyyppisen tapahtuman järjestämiseen. On arvokasta, että myös pienellä paikkakunnalla saadaan ajoittain nauttia esimerkiksi ulkopuolisten, hieman isompien esiintyjien ohjelmatarjonnasta, kun tavallisesti toimintaa ovat pyörittämässä samat tutut vapaaehtoiset, kukin omilla resursseillaan. Toivoisimme, että Innovatiiviset ideat -kilpailu saisi jatkoa.

Toivoisimme, että rahoitusta voisi jatkossa hakea myös muille, kuin ihan uusille tapahtumille. Olisi hienoa luoda esimerkiksi Lasten Kulttuuripäivästä jokavuotinen perinne, jossa paikallisten yhdistysten talkootyöllä saataisiin kasaan laajempi tapahtuma, ja kunnan rahoituksella ulkopuolinen innostava ja tavallisesta poikkeava pääesiintyjä. Sauvon koulukeskus on ihanteellinen tila monenlaisten tapahtumien järjestämiseen. Tällaiset suuremmat lastentapahtumat alkavat toistuessaan myös houkutellessa lapsiperheitä laajemmaltaki alueelta ja toimivat siten myös hyvänä mainoksena Sauvosta lapsiperheystävällisenä kuntana.